

Biz bazar iqtisadiyyatını vergi yolu ilə tənzimləməliyik.

Heydər ƏLİYEV

Vergilər

№ 18 (912) ■ 16 may 2018

www.vergiler.az

Qiyməti: 60 qəp.

Dünyanın tarixi böyük şəxsiyyətlərin tərcümeyi-halıdır

Mayın 10-u müasir müstəqil Azərbaycanın memarı və qurucusu, görkəmli dövlət xadimi, xalqımızın dahi oğlu və ümummilli lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 95-ci ildönümü gündür.

Yaşarı dünyasından sonra xalqın yaddaşında qalmaq hər kəsə nəsih olmur. Xalq yalnız sevdiklərini yadda saxlayır və yaşadır. Heydər Əliyev misilsiz xidmətlərinə görə hər zaman Vətəni, xalqı üçün əziz olaraq qalacaq. Çünki bu dahi insan xalqımız qarşısında ki xidmətləri ilə hələ sağlığında ən tarixin yaddaşında əbədiləşmiş böyük azərbaycanlıdır.

İstedadlı insanlar, böyük şəxsiyyətlər üçün zaman və məkən məhdudluğu yoxdur. Onlar heç bir zaman və məkana sığmırlar. Bu, əsrlərin sınağından çıxan və öz təsdiqini tapan bir fikirdir. Zaman onu da sübut edir ki, dünyanın tarixi böyük şəxsiyyətlərin tərcümeyi-halıdır. Heydər Əliyevin tərcümeyi-halı isə Azərbaycan tarixidir. Çünki onun hakimiyyətdə olduğu illərdə Azərbaycana bəxş etdiklərini tarix boyunca heç bir hakimiyyət sahibi etməyib. O, Azərbaycan salnaməsində təkrar-olunmaz rəhbər, qüdrətli dövlət başçısı, fədakar insan kimi qalıb. Çünki o, Azərbaycanı dünyaya tanıdıb, dünyanı Azərbaycana gətirib. O, Azərbaycanı qorumaq üçün yaşayıb, Azərbaycanı yaşatmaq üçün qurub-yaradıb. Heydər Əliyevin parlaq düşüsi onu Azərbaycan xalqının ümummilli liderinə, üstülük dünya siyasətinin nəhənglərindən birinə çevirib. Odu ki, Azərbaycan xalqı bu böyük övladı ilə haqlı olaraq da öyünür.

«Mənim həyat amalımlı yalnız bütün varlığım qədər sevdiyim Azərbaycan xalqına, dövlətçiliyimizə, ölkəmizin iqtisadi, siyasi,

mədəni inkişafına xidmət olub», - deyən Heydər Əliyev istər sovet dönməsində, istərsə də müstəqillik illərində qüdrəti və zəkası, böyük müdriyyəti və uzaqgörənliyi ilə Azərbaycanı dünya məmləkətləri sırasında layiqli yerə çıxarıb. O, keçmiş SSRİ-nin ən nüfuzlu siyasətçilərindən biri idi. Bu səbəbdən də «Azərbaycan sonin üçün kiçikdir, sən ittifaqa lazımsan» deyərək onu Moskvaya dəvət etdilər. Amma burada o, həm də onu gözü götürməyən məkrli qorbaçovların xəyanətinə tuş gəldi, Vətəninə döndü. Bu qayıdış isə daha möhtəşəm oldu. Ümidlə, inamla yolunu gözləyən xalqın arzusu ilə yenidən hakimiyyətə gəldi. Milionları öz ətrafında, bir bayraq altında birləşdirə bildi. Sözüünün qüdrəti ilə hər kəsi inandırdı. Əməlləri ilə sözünü gerçəyə çevirdi.

Azərbaycan dövlət quruculuğu prosesini sürətlə keçdi. Çünki ulu öndər Heydər Əliyevin yaratdığı təməl prinsiplər düzgün yerinə yeritilmişdi. Dahi siyasi xadimin xidmətləri sayəsində dövlətçilik, azərbaycanlıq, dünyəvilik, müasirlik kimi ideyalar cəmiyyətin dünyagörüşü sisteminin ayrılmaz hissəsinə çevrildi, müasir Azərbaycanın mövcudluğunun və inkişafının ideyasını təşkil etdi. Heydər Əliyev öz fəaliyyəti ilə Azərbaycan demokratik cəmiyyətə keçid mexanizmini yaratdı, müstəqil və demokratik cəmiyyət formalaşdırmaq kimi tarixi missiyanın öhdəsindən uğurla gəldi. Ulu Öndər güclü dövlət, səmərəli iqtisadiyyat və azad insan amillərinə əsaslanan

konsepsiyası ilə müstəqil Azərbaycanın tarixində qızıl səhifələr yazdı. Heydər Əliyevin quruculuq salnaməsi azərbaycanlıların həyatına birdəfəlik daxil oldu. Onun Azərbaycana rəhbərlik illəri milli intibah dövrü kimi əbədiləşdi.

Meydana silahsız gələn bu insan qüdrətli Azərbaycan Ordusu yaratdı, cəbhədə atəşkəsə nail oldu, iqtisadiyyatı dirçəltdi, ölkəmizdə böyük neft erasının əsasını qoydu. Azərbaycanın müasir tarixində misilsiz işlərə imza atdı. Heydər Əliyev dövrü Azərbaycan

tarixinin, mədəniyyətinin, elminin, təhsilin qızıl dövrünə çevrildi. Türk dünyasının bu böyük oğlu güclü dövlətçilik məktəbi də yaratdı. Heydər Əliyev ən mürəkkəb ziddiyyətli tarixi proseslərin gərddindən bacarıqla baş çıxaran, ən çətin vəziyyətlərdə belə təminatını itirməyən və dünyadakı geosiyasi dəyişiklikləri realistcəsinə qiymətləndirib mənsub olduğu xalqın, ölkəsinin çıxarlarını pragmatik ağılla və təcrübəsi ilə dəqiqliklə hesablayan bir lider idi. Prezident İlham Əliyev, birinci

xanım Mehriban Əliyeva, ailə üzvləri, Ulu Öndərin doğmaları və yaxınları xalqımızın xilaskar oğlunun doğum günündə Ümummilli Liderin məzarını ziyarət etmək üçün Fəxri xiyabana gəliblər. Dövlətimizin başçısı ümummilli lider Heydər Əliyevin məzarı önünə əkilən qayub, xatirəsini ehtiramla anıb. Azərbaycan Respublikasının dövlət himni səslənib.

Sonra dövlətimizin başçısı və ailə üzvləri Ulu Öndərin ömür-gün yoldaşı, görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əli-

yevanın xatirəsini yad edərək məzarı üzünə gül dəstələri qoyublar. Görkəmli dövlət xadimi Əziz Əliyevin və tanınmış həkim-alim Tamerlan Əliyevin məzarları üzünə də gül dəstələri düzülüb.

...Mayın 10-da ümummilli lider Heydər Əliyevin 95 illik yubileyinə həsr olunmuş tənənəli mərasim keçirilib. Heydər Əliyev Mərkəzində təşkil olunan tədbirdə Prezident İlham Əliyev, xanım Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri iştirak ediblər.

Davamı 2-ci səhifədə

Paytaxtımız günü-gündən yaşıllığa bürünür

Ekologiyanın qorunması, əhəlinin sağlamlığının təmin edilməsi Azərbaycan dövlətinin əsas prioritetlərindəndir

Mayın 10-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri Qala-Türkan magistral avtomobil yolunun ətrafında salınan yaşıllıq sahəsində ulu öndər Heydər Əliyevin doğum gününə həsr olunmuş ağacəkmə aksiyasında iştirak ediblər.

Dövlətimizin başçısının tapşırıq və tövsiyələrinə uyğun olaraq, 2008-2018-ci illərdə ölkənin əsas magistral avtomobil yolları boyunca 4443 hektar sahədə salınan yaşıllıqlarda 5 milyon 436 min müxtəlif növ ağac və kol bitkiləri əkilib. Həmin ağacların əkilədiyi sahələr damcılı suvarma sistemi ilə təchiz edilib. Əsasən zeytun, badam, nar, in-nab, püstə, qoz və fındıq ağaclarının əkilməsinə üstünlük verilib.

Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri ərazidə ağac əkilərlər. Dövlətimizin başçısı və birinci xanım ağacəkmə aksiyasının iştirakçıları ilə xatirə şəkilləri çəkdiriblər. Həmin gün Qala-Türkan magistral avtomobil yolunun ətrafında salınan yaşıllıq massivində Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi «Azərbaycan Yaşıllaşdırma və Landşaft Quruluşu» Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin tinglik sahələrində kökubağlı şəraitdə yetişdirilən ümumilikdə 7 minə yaxın ağac əkilib.

Qeyd edək ki, ekologiyanın və

ətraf mühitin mühafizəsi Azərbaycan dövlətinin qarşısında duran əsas istiqamətlərdən biridir. Ölkəmizin zəngin flora və faunasının qorunması, Bakının yaşıllıqlar şəhərinə çevrilməsi istiqamətində xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyev tərəfindən bütün dövrlərdə çox böyük işlər görülmüş. Ulu Öndər tərəfindən əsas qoyulan ənənəni bu gün Prezident İlham Əliyev uğurla davam etdirir. Təsədüfi deyil ki, Azərbaycanda reallaşdırılan milli inkişaf strategiyasının prioritet sahələrindən biri də ətraf mühitin mühafizəsini və insanların sağlamlıq təminatını yaşamasını ən yüksək səviyyədə təmin etməkdir. Prezident İlham Əliyev tərəfindən 2010-cu ilin ölkədə «Ekologiya İli» elan edilməsi bunun bariz nümunəsidir.

Prezident İlham Əliyev neftlə və digər istehsalat tullantıları ilə çirklənmiş ərazilərin, lay suları altında qalan torpaqların ekoloji vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına da xüsusi diqqətlə yanaşıb. Əhəlinin ekoloji cəhətdən təmiz su ilə təminatının yax-

şılaşdırılması ilə bağlı ölkədə ciddi əməli işlər görülmüş, milyonlarla ağac əkilib, yeni park və xiyabanlar salınıb. Bir vaxtlar neft tullantıları ilə çirklənən indiki «Ağ şəhər» və digər ərazilərdə həyata keçirilən mühüm layihələr nəticəsində neft çöüntüləri təmizlənilib. Hazırda bu ərazilər paytaxtın yeni yaşayış və mədəniyyət komplekslərinə, Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, müasir ekoloji layihələrə çevrilib. Bütün bunlar ətraf mühitin qorunmasına, xüsusilə də vətəndaşların sağlamlıq vəziyyətinə xidmət edir. Ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılması üçün tədbirlərin görülməsi,

həmcinin qanunsuz ağac kəsilməsinə qarşı dövlətimizin başçısının nümayiş etdirdiyi qətiyyətli mövqeyinin təməlinə isə yalnız bir amal dayanıb: insanların sağlamlığının qorunması.

Birinci xanım Mehriban Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu da ölkəmizdə yeni yaşıllıqların salınmasına və mövcud yaşıllıq sahələrinin qorunmasına xüsusi diqqət yetirir. Bu məsələdə Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, IDEA İctimai Birliyinin təsisçisi və rəhbəri Leyla Əliyevanın təşəbbüsü və dəstəyi ilə həyata keçirilən layihələrin də mühüm rolu var.

Rəsmi xronika

- Prezident İlham Əliyev mayın 15-də Niderland Krallığı Senatının sabiq sədri, Avropa Şurası Parlament Assambleyasının sabiq prezidenti, Niderland-Azərbaycan Dostluq Qrupunun sədri Rene Van der Lindeni qəbul edib. Prezident seçkilərində qələbəsi münasibətilə və Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi ilə əlaqədar dövlətimizin başçısına təbriklərini çatdıran qonaq ADA Universiteti ilə birgə hazırlanmış və Azərbaycanın regionlarının inkişafı, investisiya qoyuluşu, kənd təsərrüfatı, energetika, təcrübə mübadiləsi, turizm sahələrində əməkdaşlığı nəzərdə tutan master planın həyata keçirilməsi ilə bağlı gedən işlər barədə danışıb. Təbriklərə görə minnətdarlığını bildiren dövlətimizin başçısı görülən işlərin önəmini vurğulayaraq, əməkdaşlığımızın bundan sonra da genişlənməsinə ümidvar olduğunu bildirdi.
- Mayın 15-də Bakıda Heydər Əliyev adına Müasir Təhsil Kompleksinin yeni binasının açılışı olub. Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva mərasimdə iştirak ediblər. Dövlətimizin başçısı və xanımın kompleksin rəmzi açılışını bildiren lenti kəsiblər. Sonra Prezident İlham Əliyev və Mehriban Əliyeva təhsil ocağında və kompleksin bağçasında yaradılan şəraitlə tanış olublar.
- Mayın 14-də Prezident İlham Əliyev paytaxtın Qaradağ rayonunun Ələt qəsəbəsində Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı Kompleksinin açılışında iştirak edib. Dövlətimizin başçısına burada görülən işlər barədə məlumat verilib. Komplekslə tanışlıqdan sonra Prezident İlham Əliyev limanın əməkdaşları və inşaat şirkətlərinin nümayəndələri ilə görüşüb.
- Mayın 11-də Bakının Səbail rayonunda «Dinamo» otelinin açılışı olub. Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva mərasimdə iştirak ediblər. Otellə tanışlıqdan sonra kollektivlə görüşən dövlətimizin başçısı bildirdi ki, burada bütün işlər çox müasir və yüksək səviyyədə görülüb.

Aksizsiz tütün məmulatlarının satışının qarşısı alınır

səh. 2

Vergi mədəniyyətini hər kəsin riayət etdiyi etik norma halına gətirmək lazımdır

səh. 3

Cümhuriyyət dövründə vergi islahatları və inzibatçılıq

səh. 4

İqtisadiyyat sərmayələr hesabına güclənir

səh. 5

Dünyanın tarixi böyük şəxsiyyətlərin tərcümeyi-halıdır

Əvvəli 1-ci səhifədə

Mərasimdə geniş nitq söyləyən dövlətimizin başçısı bildirib ki, Heydər Əliyev dahi şəxsiyyət, uzaqgörən lider, cəsarətli insan idi. Bütün dövrlərdə xalqa ləyaqət, sədaqətlə xidmət edən Ulu Öndər, cəmiyyətin ictimai-siyasi quruluşundan asılı olmayaraq, daim xalqın dəstəyini hiss edərək Azərbaycanı inamla irəliləyən aparıcı. Sovet dövründə və müstəqillik dövründə Azərbaycan üçün, xalqımız üçün ən həlledici anlarda Heydər Əliyevin liderlik keyfiyyətləri, onun müdrikliyi, düşünülmiş siyasəti və cəsarətli addımları xalqımızı böyük bələdlərdən xilas etmişdir. Xalq ona inanırdı, onu sevirdi və bütün dövrlərdə ona arxa-dayaq olmuşdur.

Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, sovet dövründə Heydər Əliyev Azərbaycanı rəhbərlik etdiyi illərdə Azərbaycan uğurla, sürətlə inkişaf edib. 1969-cu ildə o, Azərbaycan Respublikasının rəhbəri seçildikdən sonra Azərbaycan sovet məkanında ən geridə qalmış respublikalardan biri idi. Bunu sosial-iqtisadi göstəricilər də təsdiq edir: «On üç il ərzində yorulmaz fəaliyyət nəticəsində Azərbaycan sovet məkanında ən qabaqcıl respublikalardan birinə çevrilmişdir. Əgər sovet dövründə - 1980-ci illərdə iki donor respublika var idisə, onlardan biri Azərbaycan idi. Azərbaycan ümumittifaq xəzinəsinə daha çox vəsait verirdi, növbəti illərdə Azərbaycanı rəhbərlik etdiyi dövründəki fəaliyyətdən danışan dövlətimizin başçısı bildirib ki, Heydər Əliyevin sayəsində 1993-cü ildən sonra Azərbaycanda sabitlik dövrü başlamışdır və bu gün də davam edir. O zaman ölkəmiz üçün çox önəmli qərarlar qəbul edilmiş, siyasi islahatlara start verilmişdir: «Məhz o illərdə bizim inkişafımızla bağlı

2003-cü ildə prezident seçkiləri ərəfəsində söz vermişdim ki, əgər xalq etimad göstərsə, Heydər Əliyev siyasəti Azərbaycanda davam etdiriləcəkdir. Fəxr edirəm ki, sözümə əməl etdim və son 15 il ərzində Azərbaycan Heydər Əliyevin qoyduğu yolla uğurla, inamla gedir

strateji seçimlər edilmişdir ki, Azərbaycan müasir, demokratik ölkə kimi inkişaf etməlidir. İqtisadi islahatlara start verilmiş, bazar iqtisadiyyatı prinsipləri əsas prinsiplər kimi tətbiq olunmağa başlamışdır. Azərbaycan beynəlxalq aləmlə münasibətləri qura bilmişdir və demək olar ki, müstəqilliyimizin ilk illərində mövcud olan beynəlxalq təcridəndən çıxma bilmişdir. Ölkəmiz üçün lazım olan beynəlxalq əlaqələr Azərbaycana investisiya cəlb edilməsinə gətirib çıxarmışdır. 1994-cü ildə «Əsrin kontraktı» imzalanmışdır. Bu kontraktın bizim tariximizdə, iqtisadi inkişafımızda müstəsna rolu vardır. 1995-ci ildə müstəqil dövlətin Konstitusiyası qəbul edilmişdir. Eyni zamanda, 20 Yanvar faciəsinə siyasi və hüquqi qiymət verilmişdir. Əfslər olsun ki, ondan əvvəlki hakimiyyət bu məsələyə biganə qalmışdır. Azərbaycan uğurla inkişaf etməyə başlamışdır. 1993-2003-cü illərdə ölkə qarşısında duran vəzifələr uğurla icra edilmişdir. Ordu quruculuğu işində böyük addımlar atılmışdır, uğurlu Horadiz əməliyyatı keçirilmişdir və torpaqlarımızın bir hissəsi işğalçılar-

dan azad edilmişdir. 10 il ərzində Azərbaycanda dövlət quruculuğu işində çox böyük addımlar atılmışdır və bu addımlar bu gün bizim uğurlu siyasətimizi şərtləndirir».

Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, Heydər Əliyev siyasəti bu gün də uğurla davam etdirilir: «2003-cü ildə Azərbaycan xalqı mənə böyük etimad göstərmişdir və o gündən bu günə qədər çalışıram ki, bu etimadı doğruldum. 2003-cü ildə prezident seçkiləri ərəfəsində söz vermişdim ki, əgər xalq etimad göstərsə, Heydər Əliyev siyasəti Azərbaycanda davam etdiriləcəkdir. Fəxr edirəm ki, sözümə əməl etdim və son 15 il ərzində Azərbaycan Heydər Əliyevin qoyduğu yolla uğurla, inamla gedir. Azərbaycanda sabitlik tam təmin olunur, sabitliyin təminatçısı Azərbaycan xalqıdır...»

Biz son 15 il ərzində milli dəyərlərimizlə bağlı çox ciddi siyasət aparırıq. Bizim milli dəyərlərimiz, ənənəvi dəyərlər bizim üçün əsasdır. Çox şadam ki, bu gün gənc nəsillər milli ruhda tərbiyə olunur və milli ləyaqət hissələri güclənir, müstəqillik ən böyük sərvət kimi cəmiyyət tərə-

findən qəbul edilir və dəstəklənir. Azərbaycan dünya miqyasında dinlərarası, millətlərarası münasibətlərin tənzimlənməsində nümunəvi ölkəyə çevrilmişdir. Azərbaycanda bütün xalqların, bütün dinlərin nümayəndələri Azərbaycan səması altında bir ailə kimi, sülh, mehribanlıq, dostluq şəraitində yaşayırlar. Bu, bizim böyük sərvətimizdir və bu, bizim siyasətimizin böyük uğurudur. Azərbaycan beynəlxalq aləmdə böyük nüfuz malik olan bir ölkədir. Bizim bir çox ölkələrlə bərabər hüquqlu, gözəl, konstruktiv münasibətlərimiz vardır. Biz prinsiplərlə mövqeyimizdən heç vaxt bir addım geri atmırıq».

Çıxışında Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münasibətlərində toxunan Prezident, Ali Baş Komandan vurğulayıb ki, bizim prinsiplərlə mövqeyimiz dəyişməz olaraq qalır: «2003-2018-ci illərdə - 15 il ərzində bir çox beynəlxalq təşkilatlar - BMT Baş Assambleyası, Qoşulmama Hərəkatı, Avropa Şurası, Avropa Parlamenti, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı və digər təşkilatlar bu münasibətlərlə bağlı bizim mövqeyimizi, ədalətli əks etdirən qərar

və qətnamələr qəbul etmişlər. Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münasibətləri yalnız beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri əsasında öz həllini tapmalıdır. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü tam bərpə olunmalıdır, BMT Təhlükəsizlik Şurasının dörd qətnaməsi icra edilməlidir. Bu qətnamələrdə açıq-aydın göstərilir ki, işğalçı qüvvələr işğal edilmiş torpaqlardan qeyd-şərtsiz çıxmalıdır. Münasibətlərin digər həlli yolları yoxdur. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü danışıqlar mövzusu deyil, heç vaxt olmayıb və heç vaxt olmayacaqdır. Azərbaycan xalqı və dövləti heç vaxt imkan verməz ki, Azərbaycan torpağında ikinci erməni dövləti yaradılsın. Əgər kimsə başqa cür fikirləşirsə, hesab edirəm ki, o, əbəz yerə illüziyalarla yaşayır. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü tam şəkildə və qeyd-şərtsiz təmin ediləcəkdir. Bunu ədalət və beynəlxalq hüquq tələb edir. Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın ayrılmaz hissəsidir».

Azərbaycanda ordu quruculuğuna diqqət çəkən dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, biz güclü ordu qurmuşuq: «Orduların gücünü müəyyən edən aparıcı reyting agentlikləri Azərbaycan Ordusunu 50 güclü ordu sırasında görürlər. Biz bunu bilirik və bizim hərbi gücümüz gündən-günə artır. İki il bundan əvvəl Azərbaycan Ordusu Ağdərə, Füzuli, Cəbrayıl rayonlarının bir hissəsini işğalçılardan azad etmişdir və o torpaqlarda - bizim siyasətimizin nəticəsində bu gün Azərbaycan bayrağı dalğalanır. Əminəm ki, gün gələcək və Azərbaycan bayrağı bu gün hələ də işğal altında olan bütün torpaqlarda, o cümlədən Şuşada və Xankəndidə qaldırılacaqdır».

Prezident İlham Əliyev son 15 ildə ölkəmizin keçdiyi inkişaf yolundan, əldə olunan uğurlardan, güclü iqtisadiyyat quruculuğundan, nəzərdə tutulan layihələrin əhəmiyyətindən danışdı.

Sonra Heydər Əliyev Fondu tərəfindən təsis edilmiş «Qızıl çinar» beynəlxalq mülkəfatının 2018-ci il üzrə qalibləri elan olub. Mərasim geniş şərh proqramı ilə davam etdirilib, sonda Heydər Əliyev Mərkəzinin binasının üzərində videokompozisiya nümayiş olunub.

Vətəndaş müraciətlərinə həssaslıqla yanaşılır

2018-ci ilin aprel ayı ərzində vergi orqanlarına 9501 müraciət daxil olub ki, bu da 2017-ci ilin müvafiq dövründəkinə nisbətən 11,3% azdır. Müraciətlərin 94,7%-i oriza, 5%-i şikayət, 0,3%-i təklifdir. Onların 34,1%-i müxtəlif arayışların alınması, 39,5%-i kameral vergi yoxlamaları, 9%-i vergi borcları, 2,5%-i vergidən yayınma, nəgd hesablaşmaların aparılması qaydalarının pozulması, qanunsuz sahibkarlıq fəaliyyəti, qalanları isə digər məsələlərlə bağlı olub.

Bütün müraciətlərə vaxtında baxılıb, 72,9%-i müsbət həll olunub.

Hesabat dövründə Vergilər Nazirliyinin aparatı, bölgələrdə fəaliyyət göstərən yerli vergi orqanları və vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzləri də daxil olmaqla, vergi orqanlarının müxtəlif səviyyədə rəhbər vəzifəli şəxsləri və vergi əməkdaşları tərəfindən ümumilikdə 459 vətəndaş qəbul edilib, onlara qanunvericilik çərçivəsində lazımı köməklik göstərilib və ya müvafiq izahatlar verilib.

Vergi ödəyicilərinin hüquqlarının qorunması daim diqqətdə saxlanılır

Hər il may ayının 18-dən iyun ayının 18-dək ölkəmizdə «İnsan hüquqları ayı» keçirilir. «Azərbaycan Respublikasında insan hüquqlarının müdafiəsi üzrə Milli Fəaliyyət Planı»na, eləcə də «Azərbaycan Respublikasında insan hüquqları sahəsində Milli Fəaliyyət Proqramı»na uyğun olaraq vergi sistemində keçirilən tədbirlər yalnız kampaniya ilə məhdudlaşmayıb, davamlı səciyyə daşımaqla vergi siyasətinin tərkib hissəsini təşkil edir.

Bu gün Azərbaycanın vergi siyasətində sahibkarlığın inkişafının stimullaşdırılması, vergi ödəyicilərinə göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin artırılması və ödəyicilərin hüquqlarının qorunmasının yüksək səviyyədə təşkil edilmiş kompleks tədbirlər həyata keçirilir. Vergilər Nazirliyi sahibkarların məlumatlandırılması işinin gücünü təbii səviyyədə quruluşu üçün elektron informasiya məkanında geniş istifadə edir. Vergilər barədə məlumat bazasının yaradılması, vergi orqanları və vergi ödəyiciləri, o cümlədən vətəndaşlar arasında interaktiv əlaqələrin intensivləşdirilməsi və genişləndirilməsi bu məqsədlərə xidmət edir.

Hazırda vergi ödəyicilərinin nazirliyinə www.taxes.gov.az rəsmi internet saytı vasitəsilə vergi orqanı əməkdaşlarının qeyri-etik davranışı və onların fəaliyyəti ilə əlaqədar saxtakarlıq və ya korrupsiya halları, eləcə də sahibkarlıq fəaliyyətinə də vergi qanunvericiliyi ilə əlaqədar hüquq pozuntuları barədə Vergilər Nazirliyinin Apelyasiya Şurasına müraciət etmək və öz şikayətlərini rəhbərliyə çatdırmaq imkanları vardır. Nazirliyin «Facebook» sosial şəbəkəsindəki səhifəsində Azərbaycanın vergi sisteminin təbliği ilə bağlı geniş məlumat bazası yerləşdirilib. Vergi ödəyicilərinin mobil telefonlarına vergilərlə bağlı informasiyalar göndərilməklə onlar vaxtılı-vaxtında məlumatlandırılır.

Bundan başqa, Vergilər Nazirliyinin rəhbər vəzifəli şəxslərinin iştirakı ilə müntəzəm olaraq regionlarda sahibkarlarla və onların ictimai birlikləri ilə müxtəlif mövzularda görüşlər keçirilir, «dəyirmi masa»lar təşkil olunur. Bu tədbirlərdə ictimai təşkilatların nümayəndələri ilə yanaşı, kütləvi informasiya vasitələrinin əməkdaşlarının yaxından iştirakı təmin olunur. Sahibkarların rəy və təkliflərinin öyrənilməsi üçün təşkil edilən tədbirlər çərçivəsində özəl istehsalın inkişafı ilə bağlı fikirlər dinlənilir.

Vergi ödəyicisi və ya vətəndaş Vergi-

lər Nazirliyinə yazılı şikayət ünvanladığı halda, ona 3 gün müddətində ilkin cavab məktubu göndərilir. Məktubda müraciətin icraata qəbulu, ona hansı idarədə və ya şöbədə, hansı əməkdaş tərəfindən baxıldığı, həmin əməkdaşın əlaqə nömrələri öz əksini tapır. Beləliklə, vətəndaş öz müraciətinin icra vəziyyətinə nəzarət etmək əldə edir. Bundan əlavə, vergi ödəyiciləri maraqlandıqları müxtəlif məsələlərə bağlı «195-1» Çağrı Mərkəzindən məlumat ala bilərlər. Müraciətin verildən ilk cavabdan razı qalmayan vergi ödəyicisinin Vergilər Nazirliyinə ünvanladığı təkrar müraciətinə isə Apelyasiya Şurasında baxılıb və müvafiq qərar qəbul edilir.

Vergi qanunvericiliyinə vergi orqanları ilə ödəyicilər arasında tərəfdaşlıq münasibətlərinin qurulmasını təmin edən normaların daxil olunması da xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. «Vergi partnyorluğu sazişi» vergi orqanı ilə ödəyici arasında risklərin minimumlaşdırılması məqsədilə könüllü şəkildə bağlanmış niyyət razılaşmasıdır. Bu, vergi inzibatçılığı prosesində vergi orqanları ilə ödəyici arasında münasibətlərin tamamilə yeni əsaslarda qurulması deməkdir. Nazirlər Kabinetinin 2013-cü il 19 iyul tarixli qərarı ilə təsdiq edilmiş «Vergi partnyorluğu sazişinin forması» və «Vergi partnyorluğu sazişinin bağlanması qaydaları» bu istiqamətdə işlərin başlanmasına normativ-hüquqi zəmin yaradıb. «Vergi partnyorluğu sazişi» sahibkarların fəaliyyətinə lüzumsuz müdaxilələrin qarşısını almaqla biznesin inkişafını stimullaşdırmaq, əməkdaşlıq, qarşılıqlı etibarlılığa və şəffaf münasibətlərə əsaslanan birgə fəaliyyəti təmin etmək, müasir idarəetmə alətləri vasitəsilə biznes subyektlərinin vergi öhdəliklərini yerinə yetirməyə cəlb etmək, vergilərin ödənilməsi ilə bağlı könüllü əmələmə səviyyəsinin artırılması istiqamətində partnyorluq etmək, ədalətli, çevik, effektiv və səmərəli vergi nəzarəti yaratmaq, vergi risklərini minimumlaşdır-

maq məqsədi daşıyır. Bu sazişin reallaşdırılması, ilk növbədə, Azərbaycanda biznes mühitinin liberalaşdırılması tədbirlərinin davamlı səciyyə daşdığına göstəricidir.

2018-ci ilin 1-ci rübü ərzində vergi orqanlarına partnyor ödəyici statusunun alınması üçün müraciət edən və ya təsdiq edilmiş qaydalarda göstərilən meyarlara uyğun olduğu müəyyən edilən 20 vergi ödəyicisinə «Partnyor vergi ödəyicisi statusunun əldə edilməsi barədə» bildiriş və göstərilən meyarlara uyğun olmadığı müəyyən edilən 14 vergi ödəyicisinə «Partnyor vergi ödəyicisi statusunun ləğvi barədə» bildiriş təqdim olunmuş və onların sayı 487-yə (Bakı şəhəri üzrə 229) çatmışdır. Xidmət mərkəzlərində partnyor ödəyicilərə 84 xidmət göstərilmiş, telefon vasitəsilə 980 məlumatlandırma xidməti, 72 ünvanlı xidmət göstərilmiş, 63 partnyor vergi ödəyicisi vergi orqanları tərəfindən keçirilən tədbirlərdə iştirak etmişdir. Partnyor ödəyicilərin 18 yazılı müraciəti cavablandırılmış, onlara 50-yə yaxın kitabça, buklet və s. nəşrlər təqdim edilmişdir.

Vergi sahəsində məlumatlandırma, maarifləndirmə və təbliğat işini genişləndirmək, bu sahəyə ictimaiyyətin geniş təbii tələbatını cəlb etmək məqsədilə 2012-ci ildən etibarən «Vergi dostları» layihəsinin tətbiqinə başlanılmış, respublikanın 53 rayonunun kənd və qəsəbələrinin orta ümumtəhsil məktəblərinin müəllimlərinə ibarət 1541 «vergi dostu» seçilmişdir. Bu ilin əvvəlindən etibarən verilməmiş tapşırıq əsasında yerli vergi orqanlarının əhatə dairəsinə daxil olan şəhər və rayonlardan seçilmiş «vergi dostları»nın tərkibinə yenidən baxılmış, onlardan 234-nün fəaliyyətini müxtəlif səbəblərdən dayandırdığı müəyyən edilmiş, praktiki işlərin həyata keçirilməsi üçün uyğun olan müəllimlərdən 290-ı (o cümlədən 56 nəfər yeni kənd və qəsəbələr üzrə) seçilmişdir. Onlarla cari ilin mart ayında müvafiq təlimlərin keçirilməsi prosesinə başlanılıb və bu sahədə işlər davam etdirilir.

Vergilər Nazirliyi sahibkarların öz vergi öhdəliklərini yerinə yetirməyə cəlb etmək, vergilərin ödənilməsi ilə bağlı könüllü əmələmə səviyyəsinin artırılması istiqamətində partnyorluq etmək, ədalətli, çevik, effektiv və səmərəli vergi nəzarəti yaratmaq, vergi risklərini minimumlaşdır-

Rəşad SADIQOV

Aksizsiz tütün məmulatlarının satışının qarşısı alınır

Vergilər Nazirliyi aksiz markasız və ya saxta aksiz markalı məhsulların satışını hallarının aradan qaldırılması istiqamətində nəzarət tədbirlərini davam etdirir. Bu yaxınlarda paytaxt ərazisində alkoqollu içkilərin və tütün məmulatlarının satışını həssaslıqla izlənilmiş 15 ticarət obyektlərində vergi nəzarəti tədbirləri keçirilmiş və bu zaman qeyri-qanuni olaraq xeyli və külli miqdarda aksiz markası ilə markalanmamış və saxta aksiz markalı məhsulların satışını faktları aşkar edilmişdir.

Ölkəyə qeyri-qanuni yolla idxal olunan aksizsiz malların satışını və məşğul olan cinayətkar qruplar geniş şəbəkə yaradaraq, ticarət şəbəkələrini belə məhsullarla təchiz etmək üçün məhsulların müxtəlif çatdırılma üsullarını yaradır, bu məhsulların satışını üçün köşklərdən istifadə edir, bir çox hallarda belə məhsulları ticarət şəbəkəsinin özündə deyil, yaxınlıqda saxlanılan nəqliyyat vasitələrində və gizli saxlanma nöqtələrində gizlədir. İsti izlərilən aparılan əməliyyat tədbirləri nəticəsində ticarət şəbəkələrini saxta məhsullarla təchiz edən əsas saxlanma anbarlarından birinin yeri müəyyən edilmişdir. Bakı şəhərinin Xəzər rayonunda B.Hüseynova məxsus fərdi yaşayış evində 40.672 qutu aksiz markasız tütün məmulatları aşkar olunaraq götürülmüşdür. Bundan başqa, Vergilər Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamentində fəaliyyət göstərən Cinayət Məcəlləsinin 213-1.1-ci (aksiz markası ilə markalanmamış məhsulların (malların) belə marka olmadan satma, satış məqsədi ilə saxlama, istehsal binasının hüduqlarından kənara çıxarma və ya idxal etmə), 213-1.2.1 (eyni əməllər külli miqdarda törədildikdə), 213-1.2.3 (eyni əməllər qabaqcadan əl-bir olan bir qrup şəxs tərəfindən törədildikdə), 213-1.4 (Məcəllənin 213-1.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş əməllər külli miqdarda törədildikdə) maddələri ilə cinayət işi başlanılıb və Bakı şəhəri Yasamal Rayon Məhkəməsinin qərarı əsasında B.Hüseynov və onun ortağı Y.Əhmədov, ticarət köşkləri şəbəkəsinin sahibləri olan H.Məhyəddinov, T.Nəcəfov və A.Rüstəmov barəsində həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Aksiz markasız və saxta aksizli malların satışını həyata keçirən cinayətkar şəbəkənin işi edilməsi və təqsirkar şəxslərin məsuliyyətə cəlb olunması istiqamətində tədbirlər davam etdirilir.

Vergi mədəniyyətini hər kəsin riayət etdiyi etik norma halına gətirmək lazımdır

Müasir maliyyə siyasəti ölkənin qarşısında duran hədəflərə çatmaq üçün səmərəli və dayanıqlı maliyyə vasitələrinin formalaşdırılmasını nəzərdə tutur. Dövlət xərcləri və dövlət borclarının ödənilməsi ilə yanaşı, bu siyasətin mühüm və ən səmərəli vasitələrindən biri vergilərdir. Vergilər dünyə dövlətlərinin büdcələri üçün əsas və bir çox hallarda ən həlledici formalaşdırma mənbəyidir. Bu prinsiplər dünyə təcrübəsində necə qurulur, maliyyə siyasətinin hazırlanmasında vergilərin rolu nədən ibarətdir? Türkiyənin Işık Universitetinin rektoru, professor Cemal İbişli söhbətimizdə bu suallara cavab axtaracağıq.

- Cemal bəy, dövlətin maliyyə siyasəti hazırlanarkən və vergilər müəyyən edilərkən hansı prinsiplər əsas götürülməlidir?

- Vergi dövlətin fəaliyyətinin maliyyə təminatıdır və bu təminat vergi ödəyicilərinin gəlirindən alınan ödənişlər hesabına formalaşdırılır. Vergilərdən əldə olunan vəsait dövlət üçün müxtəlif xərç funksiyalarını daşıyır. Vergilər dövlətin saxlanılmasına, iqtisadi infrastrukturun qurulmasına, vətəndaşların hüquqlarının, o cümlədən əmlak hüquqlarının müdafiəsinə, ictimai işlərə, sosial xidmətlərə və bir çox məqsədlərə xərclənir. Vergilər hər bir dövlətin büdcəsinin əsası, eləcə də ölkənin inkişafı üçün təməldir.

Lakin bu o demək deyil ki, dövlət cəmiyyəti vergilərlə yüklənə bilər. Cəmiyyətin rifahının yüksəldilməsi üçün verginin alınmasında müəyyən prinsiplər gözlənilməli və bu prinsiplər maliyyə siyasətinin formalaşması zamanı nəzərə alınmalıdır. Bunlardan ən baş-

lıcası vergilərin ədalətli hesablanmasıdır. Bu o deməkdir ki, vergilər hər kəsin qazancına uyğun hesablanmalıdır. Biz bəzən bu prinsipin pozulması ilə üzləşirik. Məsələn, az gəlir əldə edənlər çox, çox gəlir əldə edənlər isə az vergi ödəyirlər. Bu isə ədalət prinsipinin pozulmasına yol açır və nəticədə cəmiyyətdə narazılıq yaranır. Belə cəmiyyətdə vergi münasibətlərini tənzimləmək çətin olur. Bütün bunları nəzərə alaraq, maliyyə siyasətini hazırlayan zaman vergilərin ədalətli olmasını tənzimləmək lazımdır. Ədalət hər şeyin təməlidir və vergi öhdəliklərinin müəyyənlişdirilməsində bunun xüsusi önəmi var. Ədalət bərkərar olunduqdan sonra isə vergi sahəsində sadəlik prinsipini hazırlamaq lazımdır. Vergi sistemi nə qədər mürəkkəb olarsa, sistemdə bir o qədər ədalətsizlik yaranır və vergi toplamaq çətinləşir. Vergilərin ödənilməsi üçün bu sahədə biliklərin olması vacibdir. Lakin, təbii ki, hər kəs belə biliklərə mal-

ik deyil. Buna görə də dövlətin vəzifəsi vergi sisteminin anlaşılqı formada hazırlanmasını təmin etməkdir. Adı vətəndaşlar verginin necə hesablanıb ödənildiyini bilməlidirlər.

Sadaladığım bu iki istiqamət vergi işinin təməl prinsipləridir. Maliyyə siyasətinin və müəssisələrdə vergitutma prosesinin planlaşdırılması zamanı bu prinsiplər əsas götürülməlidir.

- Siz müəssisələrdə vergi planlaşdırılması məsələsinə toxundunuz. İnkişaf etmiş ölkələrdə vergi mədəniyyəti kifayət qədər normal qəbul olunan anlayışdır. İnkişaf etməkdə olan dövlətlər isə bu sahədə kifayət qədər problemlərlə üzlənir...

- Bəli, bu, inkişaf etməkdə olan ölkələr üçün səciyyəvi problemdir. Müəssisələrdə vergi ödənişi ilə etika anlayışı mühüm mənə daşıyır. Bu iki məfhum qarşılıqlı əlaqədədir. Müəssisənin gəlirindən vergi ödənilməsi etik davranışdır. Bu proses cəmiyyətdə də belə olmalıdır. Vergi mədəniyyətinin formalaşdırılması cəmiyyət üçün mühüm

“ Cəmiyyətin rifahının yüksəldilməsi üçün verginin alınmasında müəyyən prinsiplər gözlənilməli və bu prinsiplər maliyyə siyasətinin formalaşması zamanı nəzərə alınmalıdır

anlayışdır. Bunu hər kəsin riayət etdiyi etik norma halına gətirmək lazımdır. Müəssisə etik davranaraq gəlirlərini düzgün hesablayıb vergisini ödəməlidir. Çünki cəmiyyət də müəssisələrin davranışına baxaraq öz davranışlarını sərgiləyir.

Mən deməzdim ki, inkişaf etmiş bütün ölkələrdə bu problem öz həllini tapıb. Hazırda bütün dünyada vergidən yayınma ilə bağlı çox ciddi problemlər var. Xüsusən də son dövrlərdə çox populyar olan elektron pullar vergidən yayımlara yol açır. Bu gün dünyada texnologiyaların vergidən yayımlarla bağlı gətirdiyi ciddi problemlər mövcuddur. Müəssisələr, xüsusən transmilli şirkətlər bu boşluqlardan faydalanmağa və vergidən yayınmağa çalışırlar. Bunun üçün müəssisələrdə vergi planlaşdırılmasını düzgün təşkil etmək üçün təkmil və təhlükəsiz sistemlər tələb olunur.

- Hazırda dünya ölkələrində vergi sahəsində hansı spesifik yanaşmalar mövcuddur - yüksək, yoxsa aşağı vergilərə malik olan ölkələrin iqtisadiyyatı daha güclüdür?

- Hər ölkənin özünəməxsus vergi sistemi və vergi siyasəti mövcuddur. Məsələn, Skandinaviya ölkələri - Norveç, İsveç və Danimarka ən yüksək vergi dərəcələrinə malikdirlər. Bu ölkələrin əha-

dığını deyirlər. Amerika Birləşmiş Ştatlarında isə qaydalar nəzərə alınmadan dərəcəyə bərabərdir. Amerika vətəndaşları başa düşürlər ki, vergidən qaçmaq mümkün deyil. Çünki orada vergidən yayınan zaman aidiyyəti orqanlar bunu dərhal bilir və həmin vətəndaşa münasibətdə yüksək cərimələr tətbiq edirlər. Amerikalıların dünyada ölümdən və vergidən qaçmağın qeyri-mümkün olması ilə bağlı məşhur deyimləri də bunu nəzərdə tutur. Avropanın İngiltərə, Almaniyaya, Fransa kimi aparıcı ölkələrində formalaşmış vergi mədəniyyətinə görə, burada vətəndaşlar qaydaları pozmağa çalışırlar. Əks təqdirdə, vergidən yayınanları cəzalar gözləyir. Lakin Yunanistan, İtaliya, İspaniya, Portuqaliya kimi ölkələrdə insanlar vergidən yayınmağın müxtəlif yolları barədə düşünür. Onlar vergiləri ödəmədikləri təqdirdə cərimə olunmayacağına düşünürək, vergi ödəməyə ciddi yanaşmırlar.

Bir daha əvvəldə dediyim fikrimə qayıtmaq istəyirəm: ədalətin olduğu vergi sistemi ideal sistem-

- Bu tədbirin Azərbaycan təcrübəsi ilə daha yaxından tanış olmaq üçün bir vəsilə olduğumu düşünürəm. Forum Azərbaycanın mühasibatlıq təcrübəsi ilə yaxından tanış olmaq və öz biliklərimizi təqdim etmək üçün uğurlu müstəvidir. Forum çərçivəsində əldə edilən biliklərin faydalı olacağına əminəm. Buradakı təcrübənin Türkiyədə tətbiqi və eləcə də Türkiyə təcrübəsinin Azərbaycanda təqdim olunması iki ölkə üçün də uğurlu perspektivdir. Belə tədbirlərin məqsədi yeni çağırışlar və fikirlər öyrənməklə daha təkmil sistem qurmaqdır. Biz də buna çalışırıq.

Azərbaycana gəlincə, Türkiyədən baxanda ölkəmiz bizim üçün «yaşıl» görünür. Biz burada özümüzmü evimizdəki kimi hiss edirik. Hər iki ölkənin dövlət və hökumət başçıları, eləcə də siyasi, iqtisadi, ticarət, elm, təhsil, mədəniyyət və digər sahələr üzrə aidiyyəti qurumların rəhbərlərinin qarşılıqlı səfərləri ikitərəfli əməkdaşlıq inkişafında əhəmiyyətli rol oynayır və bütün sahələrdə əlaqələr uğurla inkişaf edərək dövlətimiz arasında strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin yüksək səviyyəyə qalmasına səbəb olub. Bu əməkdaşlıq bizim üçün çox önəmli dir.

II Mühasiblər Forumu çərçivəsində Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyinin Tədris Mərkəzi ilə Türkiyənin Işık Universiteti arasında imzalanan memorandumun iki ölkə arasında qurulan əməkdaşlıq münasibətlərinə mühüm töhfə verəcəyinə əminəm.

Müasibəni hazırladı: Ülkər NƏBİYEVƏ

Mənzilə görə əmlak vergisinin ödənilməsi qaydaları

Bələdiyyə (yerli) büdcəsinin gəlirləri yerli vergi və ödənişlərin əsasında formalaşır. Bu vergi və ödənişlərə fiziki şəxslərin torpaq vergisi, fiziki şəxslərin əmlak vergisi, yerli əhəmiyyətli tikinti materialları üzrə mədən vergisi, bələdiyyə mülkiyyətində olan müəssisə və təşkilatların mənfəət vergisi, bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlarda, binalarda və digər obyektlərdə yerləşdirilən küçə reklamlarına görə ödəniş, kurort rüsumu, mehmanxana rüsumu, avtomobillərin dayanacaqqları üçün rüsum və qanunla müəyyən edilən digər yerli ödənişlər aiddir.

Vətəndaşlar arasında fiziki şəxslərin xüsusi mülkiyyətində olan mənzillərə görə əmlak vergisi ilə bağlı müəyyən suallar qaldırılır. Qanunvericiliyə görə, bələdiyyə vergiləri nağdsız qaydada bank vasitəsilə bələdiyyə büdcəsinə ödə-

cədvəldə göstərilən dərəcələr tətbiq olunur (bina Bakı şəhərində yerləşdikdə həmin dərəcələrə Nazirlər Kabinetinin müəyyən etdiyi 0,7-dən aşağı və 1,5-dən yuxarı olmayan əmsallar tətbiq edilməklə):

Bələdiyyələr əmlak vergi-

dən ödənilir.

Bundan başqa, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2000-ci il 10 mart tarixli, 40 nömrəli qərarı ilə özəlləşdirilmiş mənzillərin mülkiyyətçilərinə mənzillərin yerləşdiyi evlərin (binaların) saxlanılması üçün xidmət haqqı, mülkiyyət formasından asılı olmayaraq yaşayış binalarında liftdən istifadəyə görə kommunal xidməti haqqı kimi vergi hesab edilməyən ödənişlər müəyyən edilmişdir. Həmin qərarın 3-cü bəndinə əsasən, qismən özəlləşdirilmiş çoxmənzilli evlərdə bu evlərə xidmət (evin bütün mənzillərinin özəlləşdirilməsinə qədər) evlərə özəlləşdirilmədən əvvəl xidmət etmiş dövlət mənzilistisat təşkilatları tərəfindən həyata keçirilir. Dövlət mən-

Yaşayış məntəqələri	Fiziki şəxsin xüsusi mülkiyyətində olan yaşayış və qeyri-yaşayış sahələri (manatla)
Bakı	0.4
Gəncə, Sumqayıt şəhərləri və Abşeron rayonu	0.3
Digər şəhərlər (rayon tabeliyində olan şəhərlər istisna olmaqla), rayon mərkəzləri	0.2
Rayon tabeliyində olan şəhərlərdə, qəsəbələrdə və kəndlər (Bakı və Sumqayıt şəhərlərinin, habelə Abşeron rayonunun qəsəbə və kəndləri istisna olmaqla)	0.1

nəməkdir. Fiziki şəxslərin xüsusi mülkiyyətində olan mənzilə görə əmlak vergisi onun yerləşdiyi ərazinin bələdiyyəsi tərəfindən əmlakın hər kvadratmetrinə görə Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş dərəcələrlə hesablanır və verginin ödənilməsi barədə tədiyə bildirişi fiziki şəxslərə çatdırılır. Hesablanmış əmlak vergisinin məbləği fiziki şəxslər tərəfindən banklar, poçt rabitəsinin milli operatoru, habelə mövcud nağdsız ödəmə vasitələrindən istifadə edilməklə yerli büdcəyə (bələdiyyə büdcəsinə) ödənilməlidir.

Fiziki şəxslərin xüsusi mülkiyyətində olan binaların sahibinin (yaşayış sahələrinə münasibətdə - onların 30 kvadratmetrdən artıq olan hissəsinin) hər kvadratmetrinə görə

sinin ödənilməsi barədə tədiyə bildirişini vergi ödəyicilərinə avqustun 1-dən gec olmayaraq verməlidirlər. Cari il üçün verginin məbləği bərabər hissələrlə - avqustun 15-dək və noyabrın 15-dək ödənilir. Binalar üzrə əmlak vergisi əmlak sahəsinin hər kvadratmetrinə əsasən hesablanır. Fiziki şəxslərin xüsusi mülkiyyətində olan binalara görə əmlak vergisi onların yerləşdiyi ərazinin bələdiyyəsi tərəfindən hesablanır. Bir neçə sahibi olan bina üzrə əmlak vergisi həmin binanın hər sahibi üçün binanın dəyərindəki payına uyğun olaraq hesablanır. Əmlak vergisi əmlakın əvəli sahibi tərəfindən ödənilmədiyi hallarda, vergi ödəmə vaxtında həmin əmlakın mövcud faktiki sahibi tərəfin-

zil-istisnar və təmir-tikinti təşkilatları özəlləşdirilmiş mənzillərin (evlərin) mülkiyyətçiləri (mülkiyyətçilərin şirkətləri, digər birlikləri) ilə yalnız müqavilə əsasında bu evlərə (mənzillərə) xidmət göstərə bilərlər.

Bələdiyyə büdcəsinə ödənilən yerli vergi və ödənişlər bələdiyyə büdcəsinin maliyyə əsaslarını təşkil etməklə bələdiyyə sakinlərinin yerli əhəmiyyətli məsələləri müstəqil surətdə həll etməsinə yönəldilir. Mənzil-istisnar təşkilatlarına aparılan ödənişlər isə billavasitə özəlləşdirilmiş mənzillərin mülkiyyətçiləri ilə bağlanmış müqavilə əsasında bu evlərin (binaların) saxlanılması üçün istifadə edilir.

Rəşad SADIQOV

ƏRAZİ VERGİ ORQANLARINDA

● 3 sayılı ƏVİ-nin əməkdaşları Xaçmaz və Şabran rayonlarının ərazisində fəaliyyət göstərən bələdiyyə nümayəndələri ilə görüş keçirmişlər. Görüşdə vergilərin və ödənişlərin düzgün hesablanması, «Nağdsız hesablaşmalar haqqında» Qanunun tətbiqi, «Yerli (bələdiyyə) vergilərin ödəyiciləri olan fiziki şəxslərin və sahibkarlıq fəaliyyəti subyektlərinin uçota alınması» və «Yerli (bələdiyyə) vergi və ödənişlərin hesablanması, ödənilməsi və uçotu» ilə bağlı metodiki vəsaitlərin tətbiqi barədə ətraflı məlumat verilməmişdir.

● Xaçmaz və Şabranda fəaliyyət göstərən «Vergi dostları» şəbəkəsinin yeni seçilmiş üzvləri ilə 3 sayılı ƏVİ-nin əməkdaşlarının görüşü keçirilmişdir. Görüşdə Vergi Məcəlləsinə və vergi qanunvericiliyinə edilən əlavə və dəyişikliklər, e-qaimenin tətbiqi və yeni uçota alınmış vergi ödəyicilərinin qanunvericiliyin tələblərinə əmələtmə vəziyyəti, vergilərin ödənilməsi və bəyannamələrin təqdim edilməsi müddətləri, vergi güzəştləri və ondan istifadə, həmçinin vergi hüquqpozmalarına görə məsuliyyət tədbirləri barədə məlumat verilməmişdir.

● 4 sayılı ƏVİ-nin əməkdaşları Qobustan şəhərində «Vergi dostları» ilə görüşmüşlər. Rayonda fəaliyyət göstərən şəbəkə üzvlərinə vergi ilə bağlı məlumatlandırma, maarifləndirmə və təbliğat işini genişləndirməyin, bu sahəyə ictimaiyyətin geniş təbəqələrini cəlb etməyin əhəmiyyəti barədə məlumat verilməmişdir. Görüş iştirakçılarının e-bəyannamənin tətbiqi və bəyannamələrin elektron formada göndərilməsi, onlayn karguzarlıq sistemi, eləcə də rüblük vergi bəyannamələrinin, hesabat formalarının və onların əlaqələrinin tərtib edilməsi qaydaları barədə suallarına aydınlıq gətirilmişdir.

RƏQƏMLƏRİN DİLİ İLƏ

❖ Sənaye müəssisələri və bu sahədə fəaliyyət göstərən fərdi sahibkarlar tərəfindən 2018-ci ilin yanvar-aprel aylarında **15,0 milyard** manatlıq və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 0,9% çox sənaye məhsulu istehsal edilmişdir. Sənayenin qeyri-neft sektorunda məhsul istehsalı 10,8% artmış, neft sektorunda isə 0,6% azalmışdır.

❖ Bu günə qədər Azərbaycanda **140** mindən çox elektron imza sertifikatı verilib.

❖ Ümumilikdə ölkə üzrə elektron imza vasitəsilə **25 milyona** yaxın əməliyyat aparılıb.

❖ Cari ilin ilk üç ayında paytaxt əhalisinə göstərilən ödənişli xidmətlərin dəyəri 2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 0,6% artaraq **1 milyard 238,2 milyon** manat olub.

❖ Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, cari ilin aprel ayında mart ayına nisbətən istehlak məhsullarının və xidmətlərin qiymətləri **0,2%**, o cümlədən ərzaq məhsullarının qiymətləri **0,5%** ucuzlaşıb, qeyri-ərzaq mallarının və əhəmiyyətli göstərilən ödənişli xidmətlərin qiymətləri isə sabit qalıb.

❖ Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportu 2018-ci ilin ilk dörd ayı ərzində **1 milyon 239 min** səmşinə xidmət göstərərək ki, bu göstərici də ötən ilin analoji göstəricisindən **15%** çoxdur.

❖ Mayın 16-dan 18-dək Çin Xalq Respublikasının Şanxay şəhərində keçirilən «Sial China 2018» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində **17** şirkətlə təmsil edilən Azərbaycan öz məhsullarını nümayiş etdirəcək.

❖ 2018-ci ilin yanvar-mart aylarında Azərbaycan Respublikasının hüquqi və fiziki şəxsləri dünyanın **146** ölkəsindəki tərəfdaşları ilə ticarət əməliyyatları həyata keçirmiş, **92** ölkəyə məhsul ixrac olunmuş, **136** ölkədən idxal olunmuşdur.

Vergi ödəyicisinin sualı var...

Samira Musayeva

Vergilər Nazirliyinin Vergi siyasəti və strateji araşdırmalar departamentinin baş direktoru vergi ödəyicilərinin suallarına cavab verir

Ödəmə mənbəyində vergi

İcarəyə götürülmüş bələdiyyə torpaqlarına görə ödənilən icarə haqqından ödəmə mənbəyində vergi tutulurmu?

Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin (VM) 106.1.4-cü maddəsinə əsasən, dövlət hakimiyyəti orqanlarının, büdcə təşkilatlarının və yerli özünüidarəetmə orqanlarının gəlirləri (sahibkarlıq fəaliyyətindən gəlir istisna olunmaqla) mənfəət vergisindən azaddır. Rezident müəssisələrə və ya qeyri-rezidentlərin daimi nümayəndəliklərinə Azərbaycan Respublikasında ödənilmiş məbləğlər bu maddə üzrə vergitutma obyektidir (VM, maddə 124.3).

«Bələdiyyələrin maliyyə-

sinin əsasları haqqında» Qanununun 7-ci maddəsinin müddəalarına əsasən, Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq, bələdiyyə əmlakının özəlləşdirilməsindən və icarəyə verilməsindən gəlirlər yerli büdcənin gəlirlərinə aid edilir.

Qeyd olunanlara əsasən:

İcarəyə götürülmüş bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqlara görə ödənilən icarə haqqından vergi tutulmur və bu torpaqlara görə alınan icarə haqqı bələdiyyə tərəfindən mənfəət vergisinə cəlb edilmiş.

Vergi ödəyiciləri məlumatlandırılır

2018-ci ilin aprel ayı ərzində Vergilər Nazirliyinin «Çağrı Mərkəzi»nin əməkdaşları tərəfindən canlı əlaqə zamanı daxil olmuş 25.652 zəng cavablandırılıb. Vergi ödəyicilərinin məlumatlandırılması məqsədilə onlara 287.351 SMS göndərilib.

Ay ərzində Vergilər Nazirliyinin rəsmi internet sahifəsinə (www.taxes.gov.az) 424.463 daxilolma qeydə alınıb, saytın «Sual-cavab» bölməsi vasitəsilə daxil olan 119 sual cavablandırılıb.

Aprel ayında vergi ödəyicilərinə xidmət strukturlarında 39.592 nəfər vətəndaşa 56.940 xidmət göstərilib. Vergi ödəyicilərinə ay ərzində 19.767, ümumilikdə isə 492.321 «ASAN İmza» sertifikatı verilib. 7258 vergi ödəyicisi (1046 hüquqi şəxs, 6212 fiziki şəxs), 2554 təsərrüfat subyekti (obyekti), 1536 NKA və 760 POS-terminal qeydiyyatda alınıb. Hazırda «Tax free» sistemindən istifadə edən vergi ödəyicilərinin sayı 81, obyektlərinin sayı isə 383-dür.

Sahibkarların problemləri diqqətdə saxlanılır

Azərbaycan Respublikası Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi rəhbərliyinin sahibkarlarla görüşündə vurğulanı ki, bu qurum qida zəncirinin bütün mərhələlərində fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektlərinin və qida məhsulları istehsalçılarının qida təhlükəsizliyi ilə bağlı maarifləndirilməsi, habelə yerli istehsalçıların dəstəklənməsi istiqamətində sahib-

karlarla sıx əməkdaşlıq edəcək. Agentliyin planlaşdırdığı müntəzəm görüşlərinin əsas məqsədlərindən biri sahibkarların qarşısına çıxan problemlərin həllindən ibarətdir. Bundan başqa, beynəlxalq standartlara uyğun yüksək keyfiyyətli məhsulların istehsalı, ixrac-idxal prosesində ən sadə modellərin tətbiqi də hər iki tərəf qarşısında duran əsas vəzifələrdir.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti - 100

Cümhuriyyət dövründə vergi islahatları və inzibatçılıq

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökumətinin fəaliyyəti dövründə vergi inzibatçılığının təkmilləşdirilməsi, vergi sisteminin Avropanın qabaqcıl vergi standartlarına uyğunlaşdırılması istiqamətində məqsədyönlü və ardıcıl tədbirlər həyata keçirildi. Vergi Müfəttişliyi vergi quruculuğunu, vergi qanunvericiliyinin təkmilləşdirilməsini daim diqqətdə saxlayırdı.

Çar Rusiyasının dövründən miras qalan vergi sistemi açıq bazar iqtisadiyyatını seçmiş müstəqil dövlətin yeni iqtisadi siyasətinin fəlsəfəsinə uyğun gəlmirdi. Ölkədə iqtisadi islahatlar və maliyyə-fiskal siyasət vergiqoymanın qanunvericilik və metodoloji bazasının təkmilləşdirilməsi zərurətini də aktuallaşdırırdı. Buna görə də vergi sisteminin müasir hüquqi əsaslarının yaradılması sahəsində görülən işlər qanunların, bir sıra normativ aktların qəbulu ilə davam etdirildi. Hökumət vergi işinin təşkilini ölkənin maliyyə imkanlarının artırılmasına yönəltməklə yanaşı, digər bir mühüm missiyanı - keçmişdən miras qalmış əmək və kapital arasındakı gərgin münasibətləri də nizamladı. Nəsim bəy Yusifbəyliyin Baş nazir olduğu dövrdə əmək və kapital arasında qarşılıqlı münasibət dövlət tərəfindən tənzimlənməsinə dair qərar qəbul olundu, səməd iqtisadi və fiskal münasibətlərin tənzimlənməsində irəliləyişlərə yol açdı.

Vergi Müfəttişliyi vergi yığımında sətir inzibatçılığın aradan qaldırılması, əyalətlərdə keçmiş qalqlardan olan «dinnə, ver», «şallaq və dəyənək» prinsiplərinin ləğvi üçün əməli addımlar atmağa başladı. Qəza rəislərinin ağır vergi şərtləri tamamilə aradan qaldırıldı, vergi və rüsumların yığılması ilə məşğul olan məsul orqanlara yerlərdə qanunlara və hüquqi aktlara uyğun inzibatçılıq həyata keçirmək tapşırıqları verildi. Vergi yığımında səmərəli üsullardan istifadəyə keçidə bağlı işlər davam etdirildi.

Hökumətin vergi siyasətində vergi ödəyicilərinin hüquqlarının müdafiəsi, onların problemlərinin həlli və şikayətlərinin araşdırılması sahəsində də təkmil mexanizmlər yaradıldı. 1919-cu il oktyabrın 20-də «Maliyyə naziri yanında müxtəlif vergilər üzrə şikayətlərə baxan ali instansiya olan Şura haqqında» qanun qəbul olundu. Hə-

min qanuna görə, Şuraya daimi üzvlərdən əlavə, məhkəmə və prokurorluq orqanlarının, həmçinin vergi ödəyənlərin müvəqqəti nümayəndələri də daxil edilmişdi. Şura vergi məsələləri ilə bağlı şikayətlərə baxırdı.

Həmin dövrdə vergi siyasətinin ən mürəkkəb məqamlarından biri vergi dərəcələrinin artırılması, yaxud sabit saxlanılması ilə bağlı idi. Hökumət kabinetində bu məsələ barədə müxtəlif fikirlər var idi: vergi dərəcələrinin artırılması müdafiə edən qrup bu yolla gənc respublikanın maliyyə vəziyyətinin yaxşılaşacağına ümid edirdi. Həmin dövrün iqtisadi vəziyyətinə daha real qiymət verən hökumət üzvləri hesab edirdilər ki, vergiləri artırmaq nəinki praktiki, həm də elmi nəzəri cəhətdən səmərəsizdir. Ölkənin o zamankı iqtisadi klasterlərinin yaradılması və atılması vergidən yayınma hallarının artmasına gətirib çıxaraçadı.

Maliyyə Nazirliyi torpaq vergisi dərəcələrinin artırılmasında israrlı idi və hazırladığı layihədə göstərirdi ki, ayrı-ayrı qəzalar üz-

rə 1918-ci ilin normaları ilə torpağın gəlirliliyinin ümumi məbləği vergiyə cəlb olunan gəlirlilik səviyyəsini 40-70 dəfə üstələyir. Ona görə də torpaqdan əldə edilən dövlət gəlirlərini artırmaq və bunun iki yolu təklif olunurdu: birincisi, yeni rüsum və vergilər tətbiq etmək; ikincisi, mövcud vergi dərəcələrinin artırılması. Hökumət torpaq sahələrinin yenidən uçotunun aparılmasının uzun vaxt aparacağını nəzərə alaraq, ikinci yola üstünlük verdi. Amma bu siyasət özünü doğrultmadı və hökumətdə təmsil olunan daha pragmatik iqtisadi qrupun proqnozları düz çıxdı. Beləliklə, 1920-ci ildə torpaq vergisi-

qeyinə görə, həmin vergi böyük məbləğdə kağız pulları əllərində cəmləşdirmiş şəxslərin maliyyə sektoruna cəlb olunmasına imkan verə bilərdi. Bununla da məcburi kağız pul emissiyasının qarşısı alınacaq, eyni zamanda milli valyutanın məzənnəsi yüksələcəkdi.

Həmin dövrdə digər vergilərin artırılması ilə bağlı müxtəlif təkliflər irəli sürüldüyünə baxmayaraq, onların heç biri məqsəduyğun hesab edilmədi. Hökumətin yürütdüyü vergi siyasətinin əsas prioritetləri vergilərin artırılması deyil, tədiyyə qabiliyyətinin yüksəldilməsi yolu ilə vergilərin tədricən azaldılmasına üstünlük veril-

məsi idi. Fətəli xan Xoyskinin Baş nazir olduğu müddətdə maliyyə siyasətinin əsasında vergi dərəcələrinin azaldılmasına və mütərəqqi gəlir vergisinə üstünlük verildi. Nəsim bəy Yusifbəyliyin Baş nazir olduğu dövrdə isə müstəqim vergilərin artırılması, qeyri-müstəqim vergilərin (neft, şarab, tütünün çıxarmaqla) azaldılmasına ön çəkildi, vergi dərəcələri isə, bəzi vergilərin artırılması istisna olmaqla, sabit qaldı.

1920-ci ilin aprel ayının 28-də XI qırmızı ordunun Azərbaycanı işğal etməsi nəticəsində Xalq Cümhuriyyətinin fəaliyyəti dayandırıldı, Avropa yönümlü azad iqtisadiyyat prinsiplərini həyata keçirməkdə inadlı və qətiyyətli olan müstəqil dövlətimizin vergi islahatları da yarımçıq qaldı.

E. CƏFƏRLİ

Güclü insan kapitalı güclü iqtisadiyyat deməkdir

Bakıda keçirilmiş «İnsan kapitalı forumu – 2018» tədbirində çıxış edən «PwC» beynəlxalq audit şirkətinin nümayəndəsi Aqniezka Batkovic bildirib ki, Azərbaycanda insan resurslarının inkişafı sahəsində son illər müsbət dəyişikliklər nəzərə çarpır. İnsan resurslarının iqtisadiyyatda roluna diqqət çəkən ekspert qeyd edib ki, güclü insan kapitalı güclü investisiya və iqtisadiyyat deməkdir.

İqtisadiyyat Nazirliyinin İqtisadi İslahatlar Elmi-Tədqiqat İnstitutunun direktoru, iqtisad elmləri doktoru, professor Vilayət Vəliyev hesab edir ki, insan kapitalı dayanıqlı iqtisadi artımda, istehsal və xidmət sektorlarının rəqabət qabiliyyətinin yüksəldilməsində və ölkənin global bazarlara inteqrasiyasında həlledici rol oynayır. Dünyada iqtisadi artımın 16 faizi fiziki kapital, 20 faizi təbii ehtiyatlar, 64 faizi isə insan kapitalı hesabına əldə olunub. İnsan kapitalına yönəlmə xərclərinin artması, nəticədə həmin ölkənin gələcəkdə daha da inkişaf etməsinə şərait yaradır.

Kadr hazırlığı və əmək bazarının tələbləri

V.Vəliyev qeyd edib ki, insan kapitalı sahəsində yüksək göstəricilərə çatmaq üçün idarəetmə sistemində və özəl biznes sektorunda işçilərin bilik və bacarıqlarının inkişaf etdirilməsində fasiləsizliyin təmin edilməsi, ixtisaslı kadr hazırlığının əmək bazarının tələblərinə uyğunlaşdırılması, şirkətlərin araşdırma və təkmilləşdirmə

sahəsinə investisiya qoyuluşunun stimullaşdırılması, mövcud insan kapitalından səmərəli istifadə edilməsi tələb olunur. Bu hədəfləri əsas tutan Azərbaycan hökuməti innovativ iqtisadiyyatın əsas təkanverici faktoru kimi insan kapitalına xüsusi önəm verir: «Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə Strateji Yol Xəritəsi»nin başlıca hədəflərindən biri insan kapitalının inkişaf etdirilməsidir. Sənəddə liberal bazar münasibətlərinə əsaslanan iqtisadi siyasətin yeni müstəvidə və mərhələdə gücləndirilməsi, neft gəlirlərinin məqsədyönlü idarə olunması və birbaşa insan amilinə, yəni intellektual kapitala yönəldilməsi, qeyri-neft sahələrinin innovativ iqtisadiyyatın əsas xəttinə çevrilməsi, kiberinformasiya cəmiyyətinin formalaşdırılması, ən yeni kreativ texnologiyaların əhatəsinin genişləndirilməsi dövlətin hədəflədiyi strateji sahələrdir.

Azərbaycan bilik iqtisadiyyatının qurulması sahəsində beynəlxalq qurumalarda da fəal iştirak edir, insan kapitalının inkişafı ilə bağlı bütün təşəbbüsləri dəstəklə-

yir. Hazırda ölkəmiz «İnsan kapitalının inkişaf etdirilməsi, daha yaxşı gələcəyin qurulması» mövzusunda «Expo-2025» beynəlxalq sərgisinə hazırlaşır. Həmin tədbirin əsas məqsədi dünyada ən güclü resurs olan insan kapitalının müzakirəsidir.

Texnoloji infrastrukturun təkmilləşdirilməsinə ehtiyac var

Milli Elmlər Akademiyasının İqtisadiyyat İnstitutunun söhbə müdiri, iqtisadiyyat elmləri üzrə fəlsəfə doktoru Aqil Əşədovun sözlərinə görə, yüksək keyfiyyətli insan kapitalının formalaşdırılmasında, istehsal olunan məhsul və xidmətlərin rəqabət qabiliyyətinin yüksəldilməsində bilik iqtisadiyyatı strateji əhəmiyyət kəsb edir. İqtisadçı bildirib ki, dövlətin insan kapitalının inkişaf etdirilməsinə

ölkə arasında 37-ci olub. Bu, Azərbaycanın formalaşmış insan kapitalına və rəqabət qabiliyyətini yüksəltmək imkanlarına malik olduğunu göstərir. Həmin imkanlardan səmərəli istifadə etməklə qısa və orta müddətli perspektivdə ölkəmizdə insan kapitalını daha da inkişaf etdirmək və rəqabət qabiliyyətini artırmaq mümkündür: «Rəqəmsal savadlılıq Azərbaycanın gələcəyi və insan kapitalının inkişaf etdirilməsi üçün əsas elementdir. Bunun üçün təhsil, elm və iqtisadi sektor, əmək bazarı arasında koordinasiyanı səmərəliliyini artırmaq, innovasiyaya meyilli, elm və texnologiya tutumlu istehsal və xidmət sektorunun investisiya cəlb ediciliyinin artırılması, yeni iqtisadi klasterlərin yaradılması vacibdir. Hökumət məqsədli proqramlarda həmin təşəbbüsləri dəstəkləyir, innovativ təlim metodla-

liyinin əsas istiqamətlərindən biri hesab edən Vergilər Nazirliyi davamlı olaraq innovativ alətləri tətbiq edir. Nazirliyin Şamaxı rayonunda yerləşən yeni Tədris Mərkəzinin istifadəyə verilməsi ilə kadr hazırlığı səviyyəsinin yüksəldilməsi, əməkdaşların bilik və bacarıqlarının artırılması işinin beynəlxalq standartlara uyğun təşkil edilməsi istiqamətində yeni mərhələ başlandı. Ən müasir auditoriyalarla, texniki avadanlıqlarla təchiz edilmiş mərkəzdə İKT-nin imkanlarından istifadə olunmaqla 2015-ci ildən onlayn rejimdə iş yerindən ayrılmadan dövlət vergi orqanları əməkdaşları üçün e-təlimlər keçilir. Bu, az xərc və vaxt sərf etməklə təlim proseslərinin intensivləşməsinə imkan verir. Bu imkanlardan geniş istifadə edən nazirlik vergi orqanı əməkdaşlarının bilik və bacarıqlarının artırıl-

hüm rol oynayır.

Hazırda vergi sistemində bilik və texnologiyalara əsaslanan insan resurslarının inkişafı istiqamətində islahatlar davam etdirilir. Vergilər naziri Mikayıl Cəbbarov «Vergilər. Şəffaflıq. İnkişaf» konfransında bildirib ki, bilik menecmentinin və texnologiyaların rolunun artırılması nazirliyin insan resurslarına, kadrların peşəkarlığına tələbləri də artırır: «Qarşıda duran hədəf və məqsədlərin həyata keçirilməsində aparıcı qüvvə məhz analitik düşüncəyə, müvafiq bilik və bacarıqlara sahib olan insan resurslarıdır. Vergi sistemində bərsəndə şikayətlər daxil olmuş vergi məmurları haqqında ciddi ölçü götürülməsi, peşəkarların irəli çəkilməsi ilə bağlı artıq müvafiq addımlara başlanılıb. Vergi sistemində kifayət qədər peşəkar kadrlar mövcuddur və orta menecment sistemi yeni baxışlara malik menecer qrupları ilə komplektləşdiriləcəkdir».

Müəyyən edilmiş hədəflərə uyğun olaraq, insan resurslarının inkişafında yeni idarəetmə alətlərinin tətbiqi, təlim proqramları və materialların təkmilləşdirilməsi, ən müasir texnologiyalardan və metodlardan istifadə nəzərdə tutulur. Bu strategiyaya əsasən, işçilərin yeni bilikləri məniyəməsi, motivasiyalarının artırılması və peşəkar karyeralarının inkişafı üçün şəffaflıq və rəqabətlik prinsipləri əsasında yeni tənzimləyici qayda və prosedurlar işləni b hazırlanacaqdır.

E. CƏFƏRLİ

Vergi sistemində kifayət qədər peşəkar kadrlar mövcuddur və orta menecment sistemi yeni baxışlara malik menecer qrupları ilə komplektləşdiriləcəkdir

diqqət yönəltməsi müsbət nəticələrə əldə olunmasına imkan verir. Azərbaycan həmin sahədə bir sıra nüfuzlu təşkilatların hesabatlarında da son illər irəliləməkdədir. Dünya İqtisadi Forumunun «İnsan kapitalının indeksi» hesabatlarında Azərbaycan mövqeyini nisbətən yaxşılaşdırıb. Təşkilatın 2017-2018-ci illər üzrə «Global rəqabətlik hesabı»nda ölkəmiz 138

rının və texnologiyalarının tətbiqinə üstünlük verir. Bununla bərabər, insan kapitalının inkişafı üçün texnoloji infrastrukturun təkmilləşdirilməsinə də ehtiyac var».

Vergi sahəsində insan resurslarının inkişaf etdirilməsi

Bilik menecmentinin və texnologiyaların rolunun artırılmasını fə-

masında qabaqcıl Avropa təcrübəsinin məniyəməsinə də xüsusi yer verir. Avropa İttifaqının Tvininq aləti çərçivəsində birgə icra olunan «İnsan resurslarının inkişafı sahəsində Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyinə dəstək» layihəsi vergi orqanı əməkdaşlarının peşəkarlığının artırılmasında, insan resurslarının dayanıqlı inkişafının təmin olunmasında mü-

İqtisadiyyat sərmayələr hesabına güclənir

«Azərbaycanda çox gözəl investisiya iqlimi vardır. Ölkəmizə 230 milyard dollardan çox sərmayə qoyulub. Xarici və yerli sərmayə bundan sonra da qoyulacaqdır. Davos Ümumdünya İqtisadi Forumu Azərbaycanı rəqabətqabiliyyətliliyinə görə 35-ci yerə layiq görübdür. İnkişafda olan ölkələr arasında inklüziv inkişaf indeksinə görə biz üçüncü yerdəyik. Yəni bu göstəricilər özlüyündə hər şeyi açıq-aydın bildirir, onu göstərir ki, iqtisadi sahədə əldə edilmiş uğurlar, nailiyyətlər tarixi nailiyyətlərdir».

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Azərbaycanda xarici sərmayənin qonrunması üçün mükəmməl qanunvericilik bazası yaradılıb, biznesin inkişafı üçün əlverişli mühit formalaşmış. Ölkə iqtisadiyyatında aparılan islahatlar onu xarici investorlar üçün daha cəlbedici edib. Xarici kapitalın ölkə iqtisadiyyatına cəlb edilməsi üçün hökumət investisiyaların təşviqi sahəsində əməli addımlar atır və bu, həm xarici, həm də yerli investorlar üçün daha maraqlı investisiya mühiti formalaşdırır.

İqtisadçı ekspert Fikrət Yusifov qeyd etmişdir ki, ölkəmizdə son dövrlər sənaye parklarının və sənaye zonalarının yaradılmasına külli miqdarda investisiya yatırılır. Təkcə keçən ilin sonunda Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında 4 müəssisənin açılışı olub, 3 müəssisənin təməli qoyulub. Bu zavodların tikintisinə ümumilikdə 2 milyard dollara yaxın vəsait yatırılıb. Qoyulacaq ümumi investisiyanın həcmi 2,8 milyard dollar təşkil edəcək. Bu qədər xarici və yerli sərmayənin təkcə bir sənaye parkına cəlb edilməsi investisiya təşviqi siyasətinin bəhrəsidir.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, bu ilin yanvar-mart aylarında xarici müəssisə və təşkilatlar tərəfindən əsas kapitala 1 milyard 386,5 milyon manat vəsait yönəldilib. Xarici ölkə və beynəlxalq təşkilatların vəsaitləri hesabına əsas kapitala yönəldilən vəsaitin 1 milyard 139,6 milyon manatı Birləşmiş Krallıq, Türkiyə, İsveçrə, Malayziya, Çexiya, Yaponiya, ABŞ, Rusiya və İran sərmayədarlarına məxsusdur.

İlin ilk üç ayı ərzində ölkənin iqtisadi və sosial sahələrinin inkişafı üçün bütün

maliyyə mənbələrindən əsas kapitala 2 milyard 869,2 milyon manat vəsait yönəldilib. İstifadə olunan vəsaitin çox hissəsi istehsal obyektlərinin tikintisinə sərf edilib. Son vaxtlar xidmət obyektlərinin və yaşayış evlərinin tikintisi də diqqət mərkəzindədir. Ölkədə sahibkarlığın inkişafı kapital qoyuluşunda da özünü büruzə verir. Birinci rübdə yatırılan ümumi sərmayənin 57,2 faizi qeyri-dövlət sektoruna məxsusdur. Bu fakt həm də onu göstərir ki, hazırda sahibkarlar iqtisadiyyata kapital qoyuluşunda ön mövqeyə keçiblər. Ümumilikdə daxili mənbələrdən əsas kapitala yatırılan vəsaitin dəyəri ümumi sərmayənin 51,7 faizini təşkil edir. Əsas kapitala yönəldilən sərmayədə müəssisə və təşkilatların vəsaitləri 1 milyard 732,2 milyon, bank kredit-

də xarici mənbələrdən istifadəyə imkan verir. Böyük Britaniya yenə də ölkəmizə sərmayə qoyuluşunda birinci yerdədir və ilk üçlük İsveçrə və Türkiyə ilə tamamlanır. Bu da ondan xəbər verir ki, xüsusən Avropa ölkələri investisiya qoyuluşunda yenə də aparıcı mövqeyini qoruyub saxlayır. Bu, innovasiyanın cəlb edilməsi və daha innovativ iqtisadiyyatın qurulması baxımından vacibdir. Nəticədə innovativ iqtisadiyyatın formalaşdırılmasına imkan yaranır».

V.Bayramov əhəmiyyətli məqamlardan birinin daxili mənbələrin rəqəmlər və payının artması olduğunu qeyd etmişdir: «Praktiki olaraq, sərmayələrin təxminən 50%-dən çoxu daxili mənbələrin payına düşür. Bu, sərmayə qoyuluşunda dövlət sektoru ilə yanaşı, özəl sektorun da payı

“ Xarici kapitalın ölkə iqtisadiyyatına cəlb edilməsi üçün hökumət investisiyaların təşviqi sahəsində əməli addımlar atır və bu, həm xarici, həm də yerli investorlar üçün daha maraqlı investisiya mühiti formalaşdırır

ləri 392 milyon, büdcə vəsaitləri 556,9 milyon, büdcədən kənar fondların vəsaitləri 17 milyon, əhəlinin şəxsi vəsaitləri 156,3 milyon, digər vəsaitlər 14,8 milyon manatdır.

İqtisadçı ekspert Vüqar Bayramov rəsmi statistikanın son dövrlərdə Azərbaycana yönəldilən sərmayələrin həcmindəki artımı təsdiq etdiyini bildirmişdir: «Sərmayələrin həcmində artımı real sektorun daha çox investisiya cəlb etməsinə imkan yaradır ki, bu da həm daxili, həm

nın artması, həmçinin yeni mənbələrdən daha çox istifadə edilməsi anlamına gəlir. Daxili maliyyə mənbələrinin genişləndirilməsi daha çox sərmayənin cəlb olunmasına zəmin yaradır. İqtisadiyyatın şaxələndirilməsi baxımından bu, vacib məqamlardan biridir. Şaxələndirilmə yalnız dövlət büdcəsindən maliyyələşmənin deyil, eləcə də özəl sektorun, xarici sərmayələrin genişləndirilməsi hesabına baş verir».

Fəxryyə İKRAMQIZI

Maliyyə institutlarının proqnozları nikbinliyə əsas verir

Bu günlərdə 3 beynəlxalq maliyyə institutunun - Dünya Bankı, Beynəlxalq Valyuta Fondu və Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının ekspertlərinin açıqladığı yeni hesabatlarda Azərbaycan iqtisadiyyatının 2018-ci və qarşıdakı 2 ildə öz dayanıqlığı qoruyub saxlayacağı, qeyri-neft iqtisadiyyatının inkişaf edəcəyinə dair nikbin proqnozlar öz əksini tapıb. Dünya Bankının «Kriptovalyutalar və Blokçeyn texnologiyaları: Avropa və Mərkəzi Asiya regionu üzrə iqtisadi məruzə»nin müəlliflərindən biri, bankın aparıcı iqtisadçısı Hans Timmer bildirib ki, Azərbaycanda 2018-2020-ci illərdə ümumi daxili məhsulun (ÜDM) orta illik artımı 3% səviyyəsində proqnozlaşdırılır.

Hesabatda əsasən, 2018-ci ildə ÜDM-in artımı 1,8%, 2019-cu ildə - 3,8%, 2020-ci ildə - 3,2% təşkil edəcək. İqtisadi artımın əsas mənbəyini qeyri-neft sektoru təşkil edəcək. Həmin sektorun payı ÜDM-də 60%-dən yüksək olacaq və növbəti illər də artım qeydə alınacaq. Qeyri-neft sektorunda artıma investisiyaların həcmində böyüməsi də müsbət təsir göstərəcək.

2018-ci ildə tədiyyə balansının yaxşılaşacağı, ixracın artımı hesabına müsbət saldonun böyüyəcəyi vurğulanıb. İnflyasiya bu il 6,4%, 2019-cu ildə 4,2%, 2020-ci ildə isə 3,9% təşkil edəcək.

Dünya Bankının tövsiyələri

Hans Timmer Azərbaycan hökumətinə tövsiyələrini də bildirib. Bunlar özəl sektorun stimullaşdırılması və yeni iş yerlərinin yaradılması məqsədilə biznesə dəstəyin və rəqabət mühitinin artırılması üçün struktur islahatlarının davam etdirilməsi, idarəetmənin təkmilləşdirilməsi, maliyyə-fiskal sahədə optimal biznes mühitinin təmin olunması əhatə edir.

Beynəlxalq Valyuta Fondunun Mərkəzi Asiya və Avropa ölkələrində iqtisadi vəziyyətə dair yenilənmiş regional icmalında isə qeyd olunur ki, 2018-ci ildə ölkəmizdə ÜDM-in artımı 2%, 2019-cu ildə 3,9% təşkil edəcək. Qeyri-neft sektorunda ÜDM-in artımı bu il 4%, 2019-cu ildə 3,2% olacaq. Azərbaycanda ÜDM-in nominal həcmi bu il 45,5 milyard dollar, 2019-cu ildə isə 47,9 milyard dollar təşkil edəcək. 2018-ci ildə ölkəmizdə neft sektorunda 12% azalma olacaq, gələn il isə bu rəqəm 5% təşkil edəcək.

Beynəlxalq Valyuta Fondunun Mərkəzi Asiya və Avropa ölkələri üzrə regional direktoru Jihad Azour hesab edir ki,

ötən 2 ildə nisbətən çətin iqtisadi dövr yaşayan Azərbaycan mürəkkəb iqtisadi proseslərdən stabil yola qədəm qoyub. Ölkə iqtisadiyyatında azalmaların baş verməsi bir sıra sahələrdə problemlərə səbəb olub, mürəkkəb xarici iqtisadi mühit ölkənin makroiqtisadi və maliyyə sabitliyinə öz təsirini göstərmiş, enerji resurslarının qiymətinin aşağı düşməsi və milli valyutanın devalvasiyası digər sektorlarda çətinliklər yaradıb, bəzi investisiya layihələri təxirə salınıb, maliyyə sektorunda problemlər yaranıb. Lakin bu iqtisadi təzyiqlər hökumətin vəziyyəti dərinlən təhlil edərək mövcud global proseslərə uyğun strateji hədəflər müəyyənləşdirməsinə və yeni çağırışlara əsaslanan iqtisadi siyasət yürütməsinə imkan verib. Qeyri-neft potensialının səfərbər edilməsi, istehsalın dəstəklənməsi və təşviqi, qeyri-neft ixracının həvəsləndirilməsi ilə bağlı təsirli addımlar atılır ki, bu da öz müühüm nəticələrini göstərməkdədir. Xüsusilə aqrar sektordakı məhsul ixracatçılarının rəqəblərini artırması qlobal bazarlarda rəqabət qabiliyyəti daha yüksək olan məhsullarla yer tutmaqla tədiyyə balansında ixracın strukturunun möhkəmlənməsinə şərait yaradır.

Maliyyə sabitliyi üçün kifayət qədər əsaslar var

Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının hesabatında da Azərbaycanda bu il və 2019-2020-ci illərdə davamlı iqtisadi artımın olacağına dair göstəricilər əksini tapıb. Bankın mütəxəssisi Antoni Viljamsın fikrincə, ölkəmizdə maliyyə sabitliyinin təmin olunmasında monetar siyasətin büdcə-vergi siyasəti ilə effektiv əlaqələndirilməsi, tədiyyə balansının və valyuta bazarının tarazlaşdırılması, üzən məzənnəyə tam və effektiv keçidə imkan verən kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi makroiqtisadi sabitlik üçün ciddi əsaslar yaradır. Bu baxımdan, maliyyə göstəriciləri ümumi iqtisadi vəziyyət üçün qənaətbəxş hesab olunur.

Bankın proqnozlarına görə, 2018-ci ildə respublikamızda qeyri-neft sektoruna yatırılan investisiyaların həcmində artımı və biznes sektorunun daha inamla çalışması istehsalın yüksəlməsinə səbəb olacaq. Bu ilin 3-cü rübündə «Şahdəniz-2» yatağından qazın nəqlinin başlanması gözlənilir ki, bu da ümumi iqtisadi artıma təsirini göstərəcək və 2019-2020-ci illərdə Azərbaycanda ÜDM is-

tehsalının artımının 3% səviyyəsinə çatmasına səbəb olacaq.

2018-ci ilin birinci rübü nikbin gələcək vəd edir

İqtisadçı Emin Səttarovun fikrincə, 2018-ci ilin birinci rübünün makroiqtisadi göstəriciləri ölkədə dayanıqlı iqtisadi artımın davam edəcəyindən xəbər verir. İkinci rübdə ölkədə ÜDM ötən ilin eyni dövrünə nisbətən 2,3% artıb və bu, son 2 ildə milli məhsulun azalmasından sonra ilk dəfə müsbət göstəricinin qeydə alınması deməkdir. Bu dövrdə qeyri-neft sektorunda istehsal 2,9% təşkil edib, ilin sonunda bu rəqəmin 3%-dən artıq olacağı proqnozlaşdırılır. Azərbaycanın xarici ticarət dövrüyəsində müsbət saldonun əldə olunacağı gözlənilir ki, bu da sabit maliyyə sistemi şəraitində manata kənar xarici təzyiqləri azaldacaqdır.

Aqrar sahədə 6,2%, turizm sektorunda 6,6%, İKT sektorunda isə 5,1% artım gözlənilir. Ölkədə yerli və xarici investisiya qoyuluşlarının həcmində artımın davam etdirilməsi üçün cəlbədi sərmayə mühitinin yaradılması istiqamətində tədbirlər görülməkdir. Cari ildə əsas kapitala investisiya qoyuluşlarının 15,9 mlrd. manat, xarici investisiyaların 7,7 mlrd. manat, daxili investisiyaların 8,2 mlrd. manat olacağı proqnozlaşdırılır. Neft sektoruna 6,4 mlrd. manat, qeyri-neft sektoruna isə 9,5 mlrd. manat investisiya yatırılacağı gözlənilir.

İqtisadçının sözlərinə görə, 2018-ci ildə dövlət tərəfindən biznes mühitinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı yürüdülmə siyasət davam etdiriləcək və sahibkarlığa davamlı dövlət dəstəyi sayəsində azad biznesin inkişafı daha da güclənəcək: «Dövlətin müəyyən etdiyi hədəflərə görə, aparılan islahatlar biznes sektorunda sağlam rəqabətin və şəffaflığın təmin edilməsi, sahibkarların mənafeyinə xidmət edən yeni qaydaların qüvvəyə minməsi, xarici ticarətlə bağlı prosedurların asanlaşdırılması, idxal-ixrac əməliyyatlarının sadələşdirilməsi, kiçik və orta sahibkarlığın inkişafını stimullaşdıran mühüm addımların atılması, vergi ödəyicilərinin hüquqlarının qorunması, xidmət səviyyəsinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı olacaq. Bu isə beynəlxalq maliyyə institutlarının hesabatlarında ölkəmizlə bağlı göstəricilərin daha da yaxşılaşmasına imkan verəcək».

Elbrus CƏFƏRLİ

BİR CÜMLƏ - BİR XƏBƏR

Mayın 23-də İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzində «Bir Pəncərə» İxrac Dəstək Mərkəzi və «İqtisadiyyat Nazirliyi İstehlak Mallarının Ekspertizası Mərkəzi» MMC-nin birgə təşkilatçılığı ilə «Əsas ixrac prosedurları və ixrac zamanı tətbiq olunan güzəştlər» barədə «dəyirmi masa» keçiriləcək.

Azərbaycanda ilk dəfə Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin elektron imzasının mobil versiyası təqdim olunub.

Gələcən ildən ölkəmizdə yeni nəsillə şəxsiyyət vəsiqələrində elektron imza sertifikatının tətbiqi nəzərdə tutulub.

Ticarət missiyası çərçivəsində Bakıda səfərdə olan Braziliyanın «Fiabci-Brasil» təşkilatının memarlarından ibarət nümayəndə heyəti «Bakı Ağ Şəhər» layihəsi ilə tanış olublar.

İyunun 11-13-də Bakı Ekspo Mərkəzində VIII Xəzər Beynəlxalq Yol İnfrastrukturunu və İctimai Nəqliyyat «Road & Traffic 2018» sergisini keçiriləcək.

İŞƏGÖTÜRƏNLƏRİN NƏZƏRİNƏ!

Əmək müqaviləsinin rəsmiləşdirilməsi

İşəgötürən ona məxsus iş yerində haqqı ödənilməklə çalışan fiziki şəxsə ilkin olaraq fərdi qaydada yazılı əmək müqaviləsi (kontrakt) bağlamalı, bundan sonra əmək müqaviləsinin məlumatlarını Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin elektron informasiya sistemində daxil edərək onun hüquqi qüvvəyə minməsi üçün müvafiq bildiriş əldə etməlidir.

Əmək müqaviləsi bildirişinin elektron

informasiya sistemində daxil edilməsi üçün işəgötürənin və ya onun səlahiyyət verdiyi şəxsin gücləndirilmiş elektron imzası, o cümlədən «ASAN imza»-sı olmalıdır. «ASAN imza» SİM kartını mobil operatorların («Azercell», «Bakcell», «Nar Mobile») nümayəndəliklərindən əldə edib, vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərinə müraciət etməklə «ASAN imza» sertifikatı ala bilərsiniz.

İşəgötürən tərəfindən əmək müqaviləsi hüquqi qüvvəyə minmədən fiziki şəxslərin hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb olunması qanunvericiliklə müəyyən edilmiş məsuliyyətə səbəb olur:

Qanun pozuntuları	Məsuliyyət tədbirləri
Əmək müqaviləsi (kontrakt) hüquqi qüvvəyə minmədən işəgötürənlər tərəfindən fiziki şəxslərin hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsi yolu ilə onların gəlirlərinin gizlədilməsinə (azaldılmasına) şərait yaradıldığına görə (Vergi Məcəlləsi, maddə 58.10)	hər bir belə işçi üzrə 1.000 manat məbləğində maliyyə sanksiyası tətbiq edilir.
Əmək müqaviləsi (kontrakt) hüquqi qüvvəyə minmədən işəgötürən tərəfindən fiziki şəxsləri hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsinə görə (İnzibati Xətalər Məcəlləsi, maddə 192.1)	fiziki şəxslər 1.000 manatdan 2.000 manatadək miqdarda, vəzifəli şəxslər 3.000 manatdan 5.000 manatadək miqdarda, hüquqi şəxslər 20.000 manatdan 25.000 manatadək miqdarda inzibati cərimə edilir.
Əmək müqaviləsi (kontrakt) hüquqi qüvvəyə minmədən xeyli sayda (yeni 10 nəfər və ondan çox olan) işçilərin hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsinə görə (Cinayət Məcəlləsi, maddə 162-1.1)	7.000 manatdan 10.000 manatadək miqdarda cərimə və ya 2 ilədək müddətə islah işləri və ya 2 ilədək müddətə azadlıq məhrum etmə ilə cəzalandırılır.
Eyni əməllər təkrar törədildikdə (Cinayət Məcəlləsi, maddə 162-1.2)	3 ilədək müddətə azadlıq məhduddlaşdırılması və ya 3 ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır.

Fəaliyyətinizlə bağlı risklərin yaranmaması, hər hansı maliyyə itkilərinə məruz qalmamağınız üçün mövcud qanunvericiliyin tələblərinə əməl etməyiniz tövsiyə olunur.

Əlavə məlumat www.taxes.gov.az və www.e-gov.az saytlarından, vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərindən və «195-1» Çağrı Mərkəzindən əldə edə bilərsiniz.

— AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI VERGİLƏR NAZİRLİYİ —

VƏTƏNDAŞLARIN NƏZƏRİNƏ!

Əmək müqaviləsinin rəsmiləşdirilməsi

İşə qəbul olunarkən işəgötürənlərdən əmək müqaviləsinin bağlanması tələb edin. Əmək müqaviləsi ilk növbədə sosial maraqlarınızın təmin olunmasına xidmət edir və rəsmiləşdirilməmiş əmək fəaliyyətinə razılaşmaqla Siz gələcəkdə dövlətin sosial təminatından və bir sıra üstünlüklərdən məhrum olursunuz.

İşçinin hüquqları və üstünlükləri	Əmək müqaviləsi ilə fəaliyyət göstərdikdə	Əmək müqaviləsiz fəaliyyət göstərdikdə
8 saatlıq iş hüququ	✓	✗
Əmək məzuniyyətindən istifadə hüququ	✓	✗
Peşə-əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarında icbari sığorta hüququ	✓	✗
Xəstəlik və işdən çıxma müavinətinin tam həcmində alınması hüququ	✓	✗
Gələcəkdə layiqli əmək pensiyasının alınması imkanı	✓	✗
İpoteka və digər kreditləri almaq imkanı	✓	✗
Məhkəmədə hüquqların müdafiəsi	✓	✗

İşəgötürənlə əmək müqaviləsi bağlamaqla və rəsmi əməkhaqqı ödəməyi tələb etməklə Siz gələcəyinizi indidən düşünmüş olursuz. Unutmayın ki, Sizə ödənilən rəsmi əmək haqları - sabah üçün sabit sosial təminatınızın təməlidir!

Bununla bağlı hüquqlarınız pozularsa, vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərinə və ya «195-1» Çağrı Mərkəzinə müraciət edə bilərsiniz.

— AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI VERGİLƏR NAZİRLİYİ —

Maliyyə ilə texnologiya bir araya gələndə...

Fintex bir neçə il əvvəl qədər yalnız «startap»ların əsas təkanverici qüvvəsi və yeni dəb məfhumu kimi assosiasiya olunurdusa, bu gün dünyanın hər yerində investorların maraq dairəsində ən qabaqcıl yerdədir. Biznesin irəliləməsində data və texnologiyanın ən önəmli ünsür olması ən qısa zamanda «Fintex» layihələrini çox cazibədar etmişdir. Statistikanın dili ilə desək, bütün dünya üzrə «Fintex» layihələrinə qoyulan investisiya 2011-ci ildə 2,1 mlrd. dollar və 298 sövdə ilə məhdudlaşdığı halda, 2015-ci ildə bu göstəricilər, müvafiq olaraq, 13,5 mlrd. dollar və 653 olmuşdur. Bəs indi vəziyyət necədir?..

«GoldenPay» şirkətinin təsisçisi Fərid İsmayilzadə bildirib ki, «finans» və «texnologiya» terminlərinin birləşməsindən əmələ gəlmiş «Fintex» maliyyə ilə bağlı texnologiya şirkətlərinin innovativ layihələridir: «Bu fenomeni daha ətraflı nəzərdən keçirdikdə görürük ki, adından da göründüyü kimi, o, yalnız maliyyə əməliyyatlarının texniki olaraq həyata keçirilməsini təmin edən vasitələr toplusu deyil. Böyük bir ekosistem olan «Fintex» konservativ maliyyə sahəsinin templəri ilə deyil, müəyyənədiçi rol oynayan dinamik informasiya texnologiyalarının qübbəsi altında inkişaf edir, innovativ həllər yaradır».

«Fintex» kredit həlləri ilə bağlı banklara və digər maliyyə institutlarına paralel olaraq alternativ maliyyəyə imkanları təqdim edir. F.İsmayilzadə qeyd edib ki, P2P (person to person) və son zamanlar yaranan P2B (person to business) modelləri ilə «Fintex» nümayəndəsi krediti ax-tarılan onu təqdim edən bir araya gətirir. Kreditin töhlili, scoring modeli və riskin idarə edilməsi ilə sövdələşməni həyata keçirir: «Əgər

banklar paralel olaraq qısa və uzunmüddətli vəsait cəlb edib onları borcalanlar üçün uzunmüddətli öhdəliklərə çevirməyə söy göstərsələr, «Fintex»-in nümayəndəsinin diqqəti prosesin texniki baxımdan düzgün, hərtərəfli və minimal risklərlə həyata keçməsinə yönəlir. İngiltərənin «Zopa», ABŞ-nin «Prosper» kimi şirkətləri hazırda P2P formalı kreditlərlə böyük bir kütləyə xidmət göstərirlər.

«Fintex» «startup»larının 80%-ə yaxınıni əhatə edən ödənişlər/fakturalama texnologiyaları, şəxsi maliyyə idarəetməsi/aktivlərin idarə edil-

bu prosesi dəfələrlə tezləşdirir və müxtəlif münasibətləri üzrə şəffaflığı təmin edir.

Kapital bazarları üzrə texnologiyalar həm maliyyə institutlarına (bank, həndge və birgə fondlar), həm də digər institusional investora al-ternativ ticarət sistemindən maliyyə modelləşdirmələri və analize qədər geniş vəsi-tələr verir». Mütəxəssis qeyd olunanlarla yanaşı, «mar-ketplace lending», «Online scoring» modeli kimi məhsulların da «fintex» «start-up»lar tərəfindən inkişaf etdirildiyini bildirib.

F.İsmayilzadə vurğulayıb

Hazırda Azərbaycan Respublikası Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası «fintex» şirkətlərinin fəaliyyətinə təkan vermək üçün müvafiq qanunvericilik üzərində iş aparır

məsi, pul köçürmələri texnologiyaları, eləcə də blokçeyn texnologiyaları ümumilikdə «fintex»-in yeni, lakin sürətlə inkişaf edən üzvüdür. Məsələn, bir müştəri xarici ölkədəki hər hansı bir hesaba ödəniş etdikdə pulun ünvanına çatması iki həftəyədək çəki-bilər. Blokçeyn yanaşması isə

ki, hazırda «fintex»-in bu qə-dər sürətlə inkişaf etməsinin əsas səbəbi indiki dövrdə nağdsız ödənişlərin getdikcə artması, hüquq sisteminin konservativliyinin azalması, data-analitika sisteminin irəli getməsidir: «Banklar» və «in-novasiyalar» məfhumları bir-birindən uzaqlaşdıqca risklə-

rin idarə edilməsi prioritet məqam olduqca maliyyə institutlarının öz daxilində «fintex» kompetensiyaları qurması olduqca çətin və uzun prosesdir. Buna görə də artıq banklar «fintex»ə rəqib deyil, tərəfdaşa çevriliblər. Qərbin «RBS», «Santander», «Citibank» və HSBC kimi bankları «fintex» iştirakçıları ilə əmək-dəlik edir, müxtəlif aksele-rator proqramları yaradır və əsas etibarilə blokçeyn texnologiyalarına fokuslanırlar».

Mütəxəssisin sözlərinə görə, hazırda ölkəmizdə də fəaliyyət göstərən «fintex» şirkətlərinin sayı artmaqdadır: «Bu tip şirkətlər ilk öncə yalnız ödəniş xidmətləri həyata keçirirdilsə, indi bir çox başqa xidmətlərə də başlayıblar və banklara ciddi rəqib kimi çıxış edirlər. Hazırda Azərbaycan Respublikası Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası «fintex» şirkətlərinin fəaliyyətinə təkan vermək üçün müvafiq qanunvericilik üzərində iş aparır. Hesab

F. İKRAMQIZI

Elektron çıxarışların üstünlükləri

Artıq elektron çıxarışa sahib olan vətəndaşlar öz sənədlərinin həqiqiliyini onlayn yoxlaya bilərlər. Bunun üçün isə istifadəçilərdən heç bir ödəniş tələb olunmur. Vətəndaşlar «Elektron hökumət» portalına daxil olaraq çıxarışın qeydiyyat və reyestr nömrələrini qeyd etməklə sənədin düzgünlüyünü yoxlamaq imkanına malikdirlər.

Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsindən verilən məlumata görə, yeni xidmətin təqdim olunmasında məqsəd daşınmaz əmlakın qeydiyyatı prosesində vətəndaş-məmur təmasını minimuma endirmək, əlç-

kiyyətçi bu işi həyata keçirmək üçün əmlaklarına dair çıxarışını kağız formasında notariusa təqdim edirdilər. Ancaq indi notarius bu xidmətdən istifadə etməklə çıxarışın həmin şəxsə mənsub olub-olmadığını yoxlaya bilər. Yeni xidmət alqı-satqı prosesində də vətəndaşlar üçün olduqca faydalıdır. Belə ki, alıcı əmlakı almaq istədikdə çıxarışın sahibini rahatlıqla dəqiqləşdirərək, mülkiyyət sənədinin kimin adına olduğunu əmin olur. Bununla da alqı-satqı prosesində dələduzluq hallarının qarşısı alınır. Qeyd edək ki, daşınmaz əmlakın dövlət reyestrindən kağız formada təqdim olunan

Yeni xidmətlər əmlak alqı-satqısı prosesində vətəndaşların işlərini asanlaşdıracaq

tanlığı artırmaq, məmnunluğu yüksəltmək, operativliyi təmin etməkdir. Bununla mülkiyyətçilərin evlərinə kommunal xidmətlər qoşulanda tələb olunan çıxarış müvafiq idarəyə əlbəə təqdim etməsinə ehtiyac qalmır. Həmin qurum elektron çıxarışın yoxlanılması sistemindən istifadə etməklə mülkiyyəti təsdiq edən sənədlə tanış ola bilər.

Vətəndaş kimisə öz şəxsi mənzilinə qeydiyyatı aldırmaq istədikdə, bu elektron xidmətdən istifadə edə bilər. Əvvəllər mül-

kiyyətçilərin evlərinə kommunal xidmətlər qoşulanda tələb olunan çıxarış müvafiq idarəyə əlbəə təqdim etməsinə ehtiyac qalmır. Həmin qurum elektron çıxarışın yoxlanılması sistemindən istifadə etməklə mülkiyyəti təsdiq edən sənədlə tanış ola bilər.

RƏŞAD

Əməkdaşlıq memorandumu imzalanıb

Azərbaycan Respublikasının Kiçik və Orta sahibkarlığın İnkişafı Agentliyi və Rusiya Federasiyasının Kiçik və Orta Sahibkarlığın İnkişafı Korporasiyası əməkdaşlıq barədə memorandum imzalayıblar. Sənədi Rusiya tərəfdən korporasiyanın baş direktoru Aleksandr Braverman, Azərbaycan tərəfdən isə agentliyin icraçı direktoru Orxan Məmmədov imzalayıb.

Memorandum çərçivəsində tərəflər kiçik və orta sahibkarlığın inkişaf seçmətlərinin əsas istiqamətləri üzrə təcrübə mübadiləsi sahəsində maliyyə-zəmanət, informasiya-marketing

dəstəyi də daxil olmaqla, uzunmüddətli əməkdaşlıq qurmağı planlaşdırırlar. Bundan əlavə, tərəflər əməkdaşlığın qurulması və hər iki dövlətin sahibkarlıq qurumları arasında qarşılıqlı məsələtləşmələrin keçirilməsinə yardım göstərmək niyyətində olduqlarını bildirdilər. Hər iki tərəf kiçik və orta biznes sahəsində Rusiya və Azərbaycan arasında birgə layihələrin yaradılmasını və inkişafını, o cümlədən rusiyalı və azərbaycanlı sahibkarlar arasında yüksək texnologiyalar sahəsində layihələrin inkişafını da təşviq etmək niyyətindədir.

Yeni dəmir yolu iqtisadi inkişafa təkan verəcək

İrannın Gilan Vilayətinin valisi Mustafə Salari dövlət televiziyasına müsahibəsində deyib ki, Astara (İran)-Astara (Azərbaycan) dəmir yolu xətti iki ölkəni birləşdirməklə yanaşı, «Şimal-Cənub» Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizinin də əsas hissəsini təşkil edir. Onun sözlərinə görə, İran ilə Azərbaycanı birləşdirən dəmir yolu xəttindən həm beynəlxalq yükdaşıma, həm də iki ölkə arasındakı iqtisadi əlaqələrin genişlənməsi üçün istifadə olunacaq.

Gilan vilayəti kənd təsərrüfatı istehsalına görə İrannın aparıcı bölgəsidir. Burada istehsal olunan sitrus meyvələr, çəltik və başqa məhsullar Azərbaycan ərazisi üzərindən Rusiya və Avropa ölkələrinə ixrac edilir. Bu yol hər iki ölkənin sərhədyanı bölgələrinin də iqtisadi inkişafına təkan verəcək.

2018-ci ilin may ayı ərzində vergi orqanına təqdim edilməli bəyannamələr və ödənilməli

VERGİLƏR

2018-ci ilin aprel ayına görə vergi ödəyiciləri tədiyyəçisi olduqları

- Əlavə dəyər vergisinin bəyannaməsini;
- Aksiz bəyannaməsini;
- Yol vergisinin bəyannaməsini;
- Mədən vergisinin bəyannaməsini;
- Pul vəsaitlərinin nağd çıxarılmasına görə sadələşdirilmiş verginin bəyannaməsini və
- Uduşlardan (mükafatlardan) əldə edilən gəlirdən ödəmə mənbəyində tutulan vergi bəyannaməsini cari ilin may ayının 21-dən gec olmayaraq vergi orqanına təqdim etməli və hesablanmış vergiləri həmin müddədə tədək tam həcmdə dövlət büdcəsinə ödəməlidirlər.
- Daşınmaz əmlak təqdim edən şəxslərdən ödəmə mənbəyində tutulan sadələşdirilmiş verginin bəyannaməsi cari ilin may ayının 21-dən gec olmayaraq vergi orqanına təqdim edilməlidir (vergi əməliyyat aparıldığı gün - 1 bank günü ərzində ödənilir).

Hörmətli vergi ödəyiciləri, siz öz bəyannamələrinizi və hesablanmış vergiləri Vergilər Nazirliyinin Internet Vergi İdarəsi Portalı (<https://www.e-taxes.gov.az>) vasitəsilə elektron qaydada da təqdim edə və ödəyə bilərsiniz. Vergi öhdəliklərinizi vaxtında yerinə yetirməyi tövsiyə edirik.

— AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI VERGİLƏR NAZİRLİYİ —

- Muzdlu işlə əlaqədar 2018-ci ilin aprel ayı üzrə ödəmə mənbəyində hesablanaraq tutulan vergi cari ilin may ayının 21-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödənilməlidir (ƏDV və sadələşdirilmiş verginin ödəyiciləri tərəfindən bəyannamə illik - növbəti ildə yanvar ayının 31-dən gec olmayaraq, digər vergi ödəyiciləri tərəfindən cari ilin 2-ci rübü üzrə iyul ayının 20-dən gec olmayaraq təqdim edilməlidir).
- Xüsusi notariusların 2018-ci ilin aprel ayı üzrə hesabladığı gəlir vergisi cari ilin may ayının 21-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödənilməlidir (2-ci rüb üzrə bəyannamə iyul ayının 20-dən gec olmayaraq təqdim edilməlidir).

Bəyannamələr müəyyən edilən müddətdə təqdim edilmədikdə 40 manat məbləğində maliyyə sanksiyası tətbiq edilir (VM, 57), vergilər vaxtında ödənilmədikdə isə bir ildən çox olmamaqla ötmüş hər bir gün üçün 0,1 faizi məbləğində faiz tutulur (VM, 59).

ELAN

Hörmətli vergi ödəyicisi!

Fəaliyyətiniz zamanı vergi orqanı əməkdaşları tərəfindən korrupsiya və digər hüquqpozma hallarına yol verildiyi ilə rastlaşdıqda, aşağıdakı imkanlardan istifadə etməklə, vergi orqanına müraciət edə bilərsiniz:

- ★ Vergilər Nazirliyinin rəsmi internet sahifəsində (www.taxes.gov.az) «Onlayn müraciətlər» bölməsinin «Vergi orqanı əməkdaşlarının fəaliyyətində korrupsiya və digər hüquqpozma halları barədə məlumat ver» alt bölməsinə;

- ★ Vergilər Nazirliyinin poçt ünvanına və ya Daxili təhlükəsizlik departamentinə üzərində «MƏXFİ - Daxili təhlükəsizlik departamentinə» qeydi olan məktublara göndərməklə. Ünvan: AZ1073, Bakı şəhəri, Landau küçəsi 16, Vergilər Nazirliyi;

- ★ Daxili təhlükəsizlik departamentinə gəlməklə və məlumatı şəxssən (şəxsiyyətinizi təsdiq edən sənədlə) təqdim etməklə. Ünvan: AZ1073, Bakı şəhəri, Landau küçəsi 16, Vergilər Nazirliyi, Daxili təhlükəsizlik departamenti;

★ Vergilər Nazirliyinin Çağrı Mərkəzinə (195-1)

beynəlxalq panoram

İrlandiyada şirin içkilərə vergi qoyuldu

Tərkibində şəkər olan içkilərə qoyulmuş vergi mayın 1-dən qüvvəyə minmişdir. Vergi agentliyinin yaydığı təlimatda şirkətlərin bu verginin yığını ilə bağlı öhdəlikləri izah edilmişdir.

Vergi aksiz kimi tətbiq olunur və özüqiy-mətləndirmə əsasında hesablanacaq. Təlimatda göstəriləyənə görə, uçot və verginin ödənilməsi üçün ilk məsuliyyət tədarükçünün üzərinə düşür. Bu vergi tərkibində 100 milliqram hesabına 5 qram və daha artıq şəkər olan içkilərə aiddir. Tərkibində 5 qramdan 8 qrama qədər şəkər olan içkilərdən 20 faiz həcmində vergi tutulur. Tərkibində 8 qram və daha artıq şəkər olan içkilərə tətbiq edilən yeni aksiz vergisinin dərəcəsi isə 30 faizdir. Hazırda İrlandiyada istehsal edilən alkoqolsuz içkilərin dördü üçü tərkibindəki şəkərin miqdarı göstərilən hədlərdən aşağı olduğuna görə, vergiyə cəlb edilməmişdir.

Xatırladaq ki, son vaxtlar «şəkər vergisi»

mövzusu Almaniya da aktullaşmışdır. Bu günlərdə iki mindən artıq həkim Almaniyanın Kansleri Angela Merkelə, onun rəhbərlik etdiyi hökumətin nazirlərinə və ölkədəki aparıcı partiya liderlərinə açıq məktub ünvanlamışdır. Məktubda bütün ölkə ərazisi üzrə şəkərdən izafi istifadənin federal səviyyədə qarşısının alınması üçün mübarizə tədbirlərinin görülməsi xahiş edilmişdir. Buna oxşar olaraq, həkimlər bütün məhsullarından həddindən artıq istifadənin məhdudlaşdırılması üçün kompleks qanunvericilik aktlarının qəbul olunmasını təklif etmişlər. Təklifdə bütün məhsulları ilə yanaşı, şəkər də daxil olmaqla, bir sıra məhsullara (ilk növbədə, şirin içkilərə) vergilərin və aksizlərin tətbiqinin zəruriliyi, eləcə də uşaqlara ünvanlanmış reklamların qadağan olunması qeyd edilmişdir. Məktub müəllifləri hesab edirlər ki, Almaniya piylənmənin və diabet xəstəliyinin yayılmasının qarşısını başqa yollarla almaq mümkün deyil.

«Airbnb»in kirayəyə verdiyi mənzillər qiymətləndiriləcək

Almaniya hökuməti Amerikanın onlayn «Airbnb» platforması vasitəsilə kirayəyə verilmiş mənzil sahiblərinin vergidən yayınıb-yayınmadığını yoxlanılması məqsədilə araşdırma aparmayı planlaşdırmışdır. Bonn şəhərində yerləşən Mərkəzi Federal Vergi İdarəsi şirkətin İrlandiyadakı Avropa üzrə ofisinə bununla əlaqədar sorğu göndərmişdir.

Almaniyalı ekspertlərin rəyinə görə, «Airbnb» şirkətinin məlumatları əsasında araşdırılma aparılması mənzil sahiblərinin vergidən yayınma hallarının qarşısının alınmasına ciddi təsir göstərə bilər. Ölkənin vergi orqanlarına tövsiyə edilmişdir ki, «Airbnb» şirkətindən gələcək məlumatların vaxtında qiymətləndirilməsinə hazır olmaq lazımdır; çünki bu məlumatların həcmi çox böyük ola bilər.

Mikromaliyyə təşkilatlarına tətbiq edilən cərimələr beş dəfə artırılacaq

Moldova parlamentinə təqdim edilmiş qanun layihəsində bildirilir ki, müqavilələrdə verilən kreditlərin illik faiz dərəcəsi və borcun qaytarılması şərtləri dəqiq göstərilməlidir. Faiz dərəcələrinin və şərtlərin əsassız şəkildə dəyişdirilməsinə və bu barədə müştərilərə məlumat verilməməsinə görə 22,5 min ley (2 282,27 manat) cərimə tutulması təklif edilmişdir.

Müzakirə zamanı bildirilmişdir ki, bu təşkilatların fəaliyyətinin şəffaf olmaması vergi

münasibətlərinin tənzimlənməsinə də mənfi təsir göstərir. Qeyd edilmişdir ki, indi banklarla müqayisədə mikromaliyyə qurumlarından kredit almaq asandır. Kredit alındıqdan sonra isə müştərilərdən tutulan faizlərin dərəcələri şişirdilir, bir sıra şərtlər isə mikromaliyyə qurumlarının istədikləri kimi dəyişdirilir. Hazırda ölkədə 160 mikromaliyyə qurumu fəaliyyət göstərir və onların işinin şəffaflaşdırılmasına ciddi ehtiyac var.

Avropa İttifaqı ƏDV sahəsində əməkdaşlığı genişləndirir

Avropa Parlamentinin iqtisadiyyat və valyuta məsələləri üzrə Komitəsi Avropa İttifaqının (Aİ) əlavə dəyər vergisi (ƏDV) sahəsində inzibati əməkdaşlığın genişləndirilməsi üzrə Komissiyasının üzvlərində bir sıra dəyişikliklər olunmasını təklif etmişdir.

Təklif olunan dəyişikliklərə Aİ daxilində vergi fərqləndirilməsinə qarşı mübarizə sahəsində məsul olan qurumlar arasında daha sıx əməkdaşlıq em-təyə şərait yaradan müddəalar

daxildir. Cinayətkarlıq əməllərinin təhlili, vergitutma, uçot və informasiya texnologiyaları kimi sahələrdə ekspert biliklərini bir araya gətirmək, həmçinin heç bir dil maneəsi olmadan əlaqə kanallarının fəsiləsiz işini təmin etmək məqsədilə yeni dövlət prokurorluğu yaratmaq təklif edilir. Bundan əlavə, Aİ üçüncü tərəfi təmsil edən ölkələrlə əməkdaşlıq sazişləri bağlamaq niyyətindədir və ilk belə saziş bu ilin fevral ayında Norveç ilə imzalanmışdır.

Komitə «bir tərəfdən sor-

ğular ilə informasiyanın təhlili arasında, digər tərəfdən də məlumatların qorunması ilə məxfilik arasında düzgün tarazlığın təmin olunması» məqsədilə əməkdaşlığı genişləndirir.

Aİ-nin yaxın zamanlarda vergitutmanın təyinat prinsipi əsasında ƏDV rejiminə keçməsi üçün yekun qərar verəcəyi gözlənilir. Bu rejim çərçivəsində mallar və xidmətlər qeydiyyat yeri üzrə deyil, faktiki fəaliyyət yeri üzrə vergiyə cəlb ediləcək.

Latviyada çirklə pulların yuyulmasına qarşı mübarizənin effektivliyi yoxlanılacaq

İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı (OECD) Latviyada maliyyə vəsaitlərinin yuyulmasına qarşı mübarizə aparan dövlət strukturlarının fəaliyyətini yoxlamağı planlaşdırır. Latviyanın maliyyə naziri xanım Reyznietse Ozola bildirmişdir ki, auditin əsas vəzifəsi dövlət strukturlarının indiyədək qəbul etdikləri qərarların qiymətləndirilməsi olacaqdır. Bundan əlavə, offşorlara köçürülən, digər qanunsuz yollarla əldə edilən pulların qanuniləşdirilməsinin qarşısının alınması üçün dövlət strukturlarının əlində hər cür vasitə və imkanların olub-olmadığını müəyyənləşdirmək də zəruridir.

Latviya ekspertləri ilə OECD təmsilçilərinin görüşü bu aya nəzərdə tutulur.

ABŞ Maliyyə Nazirliyi, daha dəqiq deyilsə, FinCEN strukturu Latviya dövlət qurumlarının yoxlanılması zamanı öz texniki dəstəyini göstərməyə hazır olduğunu bildirmişdir. FinCEN əməkdaşlarının Latviyaya gəlişi iyun ayına planlaşdırılmışdır.

Bu ilin fevral ayında çirklə pulların yuyulmasına qarşı mübarizə qurumlarının təzyiqlə Latviya banklarının fəaliyyətində özünü göstərmişdir. Kredit təşkilatları «şübhə doğuran» müştərilər və qeyri-rezidentlər ilə aparılan işlərdə tətbiq edilən qaydaları xeyli sərtləşdirmişdir. Bunun nəticəsində ölkədə fəaliyyət göstərən nəhəng banklardan biri - ABLV loğv olduğunu elan etmişdir. Bundan iki ay sonra isə Latviya bankları ilə əməkdaşlıq etməyə hazır olduqlarını bəyan etmiş xarici müş-

təqayisə apardıqda bu, çox aşağı göstəricidir. 2016-cı ildə İsveçrədə şübhəli hesab edilən tranzaksiyaların 60 faizini polis yoxlamışdı.

«Reuters» agentliyinin məlumatına əsasən, qeyri-qanuni yollarla əldə edilmiş pulların yuyulmasına qarşı mübarizə xidmətinin də cəmi 33 nəfər ştatlı işçi çalışır. Əməkdaşların bəzilərinin maaşları Avropa meyarları ilə yanaşıqda aşağıdır - onlar ayda 800 avro əməkhaqqı alırlar. Xidmətin rəisi Viyesturs Burkansın sözlərinə görə, çirklə pulların yuyulması ilə məşğul olanların sayı çoxdur və Latviya banklarının hamısının nəzarətdə saxlanması üçün əl altında daha çox resursların olmasına ehtiyac var.

Keçmiş ədliyyə naziri Yanis Bordans Latviya qanunlarının tətbiqi ilə bağlı problemlərin olduğunu qeyd etmişdir. O, qanunların həyata keçirilməsinə nəzarətə bağlı narahatlıqlarını ifadə etmişdir.

Latviya bankları keçmiş SSRİ ölkələrindən olan müştərilərə pul vəsaitlərinin digər dövlətlərin maliyyə qurumlarına köçürülməsi üçün vasitəçilik edir. Latviya Avropa İttifaqına daxil olandan sonra Qərbi ölkələrindəki banklar üçün bu cür pul köçürmələri daha az risk daşıyırdı. Rusiyadan pul köçürmələrinin riski daha böyük idi. Hesablamalara görə, 2015-ci ildə xarici müştərilərin Latviya banklarındakı vəsaitlərinin məbləği 12 milyard avro təşkil edirdi.

Portuqaliya vergi orqanları bank hesabları haqqında məlumat ala biləcəklər

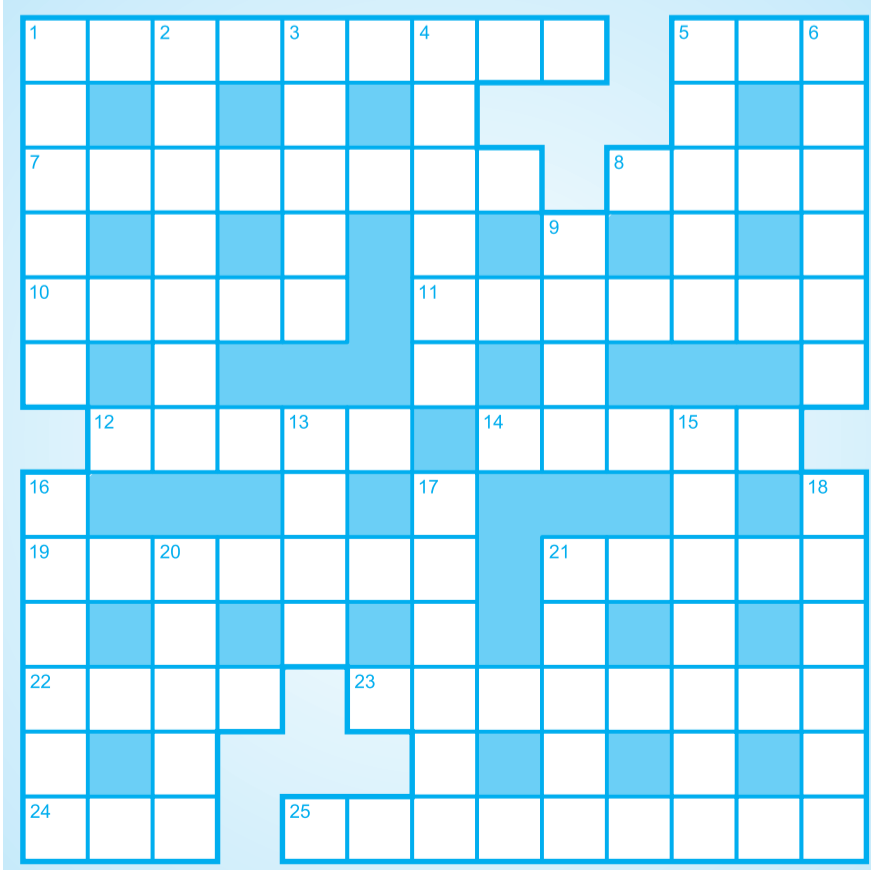
Portuqaliya hökumətinin qərarına əsasən, vergi orqanları pul vəsaitlərinin qalığı 50 min avrodan (59.455 dollardan) artıq olan hesablara avtomatik giriş əldə edə biləcəklər. Hökumətin mövqeyinə görə, belə bir addımın atılması vergilərin ödənilməsinin artırılmasına və çirklə pulların yuyulmasına

qarşı mübarizədə faydalı olacaqdır.

Qərar hələ 2016-cı ildə ölkənin Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiqlənmişdi, Prezident Marcelo Rebelo de Souza bank sektorunda vəziyyətin mürəkkəb olduğunu əsas götürərək, sənədə veto qoymuşdu. O vaxtdan bəri Portuqaliya bankları ödəniş qabiliyyətləri-

ni xeyli yaxşılaşdırmışdır və hazırda bankların əksəriyyəti gəlirlə işləyir.

Qeyd edək ki, indiyə qədər Portuqaliya vətəndaşlarının bank hesablarındakı balans haqqında məlumat almaq üçün vergi orqanlarından məhkəmənin icazəsi tələb olunurdu.

krossvord

Yuxarıdan aşağı: 1.Ovqatın yüksək səviyyəsi, çuşa gəlmək; 2.Yeməli xərçənglər. Qısaqanlı lobster kimi tanınır; 3.Latın dilində birinci mənasını verir; 4.Antik dövrdə qeybdən xəbər verən kahin, falçı, rəmmal; 5.Müəyyən qrup və şəxslərin, korporativ dairələrin, eləcə də dövlətlərin maraqlarını təmin edən təşkilati qurum; 6.Diatonik qamada dördüncü pillə; 9.Mərkəzi sinir sisteminin progressiv pozulması, zədələnməsi nəticəsində huşun itməsi, xarici qıcıqlara qarşı reaksiyasızlıq, get-gedə dərinləşən tənəffüs, qan dövranı və orqanizmin digər həyati funksiyalarının pozulması ilə xarakterizə olunan ağır patoloji vəziyyət; 13.Şəki şəhərinin keçmiş adı; 15.Əyləncəli idman oyunu; 16.Rusiyada geniş yayılmış xəz və mahuddan tikilmiş papaq; 17.Alıcı ilə satıcı arasında əlaqə yaradan şəxs; 18.Kanadanın paytaxtı; 20.Üsul; 21.Bina və ya tikilinin üz hissəsi, xarici tərəfi. **Soldan sağa:** 1.Ellipsin öz oxlarından birinin ətrafında fırlanması nəticəsində yaranan səth; 5.Bərdə rayonunda kənd; 7.Afrika ilə Asiya arasında səyahət edərkən fantastik macəralara düşən əfsanəvi də-

nizci, «Min bir gecə» nağılları toplusunun əsas personajlarından biri; 8.Osmanlı imperiyasında sarayda idarə, bölmə rəhbəri, başçısı. Türklərdə yaşca böyük xanımlara müraciət forması; 10.Karib dənizində, Venesuelanın yaxınlığında yerləşən və Kiçik Antil adalarına daxil olan Niderlanda məxsus ada-dövləti; 11.Xəyalpərəst şəxs; 12.Nümayiş etdirmək üçün üzərinə eksponatlar qoyulan lövhə, dəzgah, piştaxta; 14.Müasir döyüş sənəti, mübarizə idmanı və özünü silahsız qoruma sistemi; 19.Formula-1 üzrə yeddiciqat dünya çempionu; 21.Məşhur alman əfsanəsinin qəhrəmanı, şeytanla müqavilə bağlamış kimyagər obrazı; 22.Hərbi ittifaq; 23.Mexaniki dalğaların qatı, maye və qaz mühitində yayılmasını, xüsusiyyətlərini, olduqları şəraitlə uyğunlaşmalarını, canlılar üzərində

Yeməli xərçənglər

dəki fizioloji və psixoloji təsirlərini araşdıran elm sahəsi; 24.Yunan mifologiyasında yeraltı dünya tanrısı; 25.Müəyyən tarixi dövr ərzində elmə mövcud konseptual sxem, problemni qoyuluşu, həlli və öyrənilməsi modeli, tədqiqat metodunu bildiren əsas elmi baxış, cərəyan.

Tərtib etdi: Rafael

Qəzetimizin ötən nömrəsində getmiş krossvordun cavabları:

Yuxarıdan aşağı: 1.İndium; 2.Liankur; 3.Moped; 4.Barens; 5.Omah; 6.Alışar; 9.Cami (Əbdürrəhman); 13.Tağı; 15.Veteran; 16.Şkipər; 17.Sultan; 18.Qrafit; 20.Rolik; 21.Maori. **Soldan sağa:** 1.Islamabad; 5.Oda; 7.Diaspora; 8.Raki; 10.Urkad; 11.Niaqara; 12.Orutu; 14.Kirve; 19.Koroğlu; 21.Motor; 22.Pele; 23.Etnoqraf; 24.Rok; 25.Pansionat.

idman

«Bakı Marafonu 2018»ə yekun vuruldu

Mayın 13-də Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə keçirilən «Bakı Marafonu 2018»ə start verilib və elə həmin gün qaliblər müəyyən olub. Marafonda fondun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva və Arzu Əliyeva da iştirak ediblər. «Küləyə qalib gəl» şüarı altında keçirilən marafon ardıcıl üçüncü ildir təşkil olunur. Builki yarışda iştirak üçün 18.000-dək şəxs qeydiyyatdan keçib.

Bakı marafonu idmanın inkişafına dəstək göstərmək, sağlam həyat tərzi təbliğ etmək, insanları xeyirxah amallar ətrafında bir araya gətirmək məqsədi ilə təşkil olunur.

Marafona Azərbaycan vətəndaşları ilə yanaşı, İtaliya, Fransa, Rusiya, Türkiyə, İran, Gürcüstan, Ukrayna, Belarus, Böyük Britaniya, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri (BƏƏ), İraq, ABŞ, Çin, Malayziya, Hindistan, Yaponiya, Özbəkistan, Qazaxıstan, Türkmənistan, Kolumbiya, Litva, Latviya, Almaniya, Çex Respublikası və digər ölkələrin təmsilçiləri də qoşulublar. Bundan başqa, İtaliya, Rusiya, Türkiyə, Çin, Malayziya, Hindistan, Yaponiya,

Özbəkistan, Türkmənistan, Kolumbiya, BƏƏ, Litva və Latviyanın Azərbaycanadakı səfirliklərinin nümayəndələri də yarışda iştirak ediblər.

Dövlət Bayrağı Meydanından start

götürən marafon 21 kilometr məsafəni əhatə edib və Bakı Olimpiya Stadionunda başa çatıb. Marşrutu 1 saat 6 dəqiqəyə qət edən Ukrayna vətəndaşı İqor Olefirno birinci olub. Finişə iranlı Məhəm-

məd Cəfər Muradı ikinci, türkiyəli Ömər Alkanoglu isə üçüncü çatıb. Qadın kateqoriyası üzrə qalib Türkiyə təmsilçisi olub: Çelik Fadimə finişə birinci çatıb. İkinci yerin sahibi ukraynalı Valentina Poltavskadır. Rusiyadan olan Anastasiya Petrova isə üçüncü yerə sahib olub.

Sonda «Bakı Marafonu 2018»in kişi və qadın kateqoriyaları üzrə qaliblərinin mükafatlandırma mərasimi olub. Bakı

tan 2 min, üçüncü yerə çıxan isə min manat məbləğində mükafatlarla, eləcə də medallarla təltif ediliblər. Həmçinin «Azercell» şirkətinin köynəyində yarışanlar arasında qalib olan Namiq Əsədova, ikinci yeri tutan Samir Paşayev və üçüncü olan Tural Sadıxlyə də müxtəlif hədiyyələr təqdim olunub.

Qeyd edək ki, «Bakı Marafonu 2018»də toplanan vəsait valideyn himayəsindən

Olimpiya Stadionunda keçirilən mərasimdə kişi və qadın kateqoriyalarının hər birində ilk yerin sahibi 3 min, ikinci yeri tu-

məhrum olan uşaqlarla bağlı Heydər Əliyev Fondu tərəfindən həyata keçirilən layihəyə yönəldiləcək.

Olimpiya çempionumuzun növbəti qələbəsi

Rusiyanın Kazan şəhərində keçirilən taekvondo üzrə Avropa çempionatına mayın 13-də yekun vurulub. Yarışın sonuncu günü Azərbaycan milli komandasının üzvü Radik İsayev Avropa çempionu olub.

Avropa Oyunlarının və IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarının qalibi, Avropa, dünya və Olimpiya çempionumuz, dünya kubokunun ikiqat sahibi olan Radik İsayev Rusiyadakı qitə çempionatında da qızıl medal qazanıb. Yunanıstan idmançısı Atanasios Nikoladis, rusiyalı Yuri Kirichenka və Roman Kuznetsov möglub edən yığmamızın üzvü yarışda fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxıb.

Beləliklə, millimiz bu Avropa çempionatında üçüncü medalını qazanıb. Xatırladaq ki, mayın 10-da başlayan ya-

rışların ilk günündə Patimat Abakarova, iki gün sonra isə Milad Beigi Hərçəqani bürünc medala sahib olmuşdular.

Azərbaycan millisi beynəlxalq turnirin qalibi oldu

Mayın 14-də yeniyetmə boksçular arasında keçirilən «Heydər Əliyev Kuboku-2018» beynəlxalq turnirinə yekun vurulub. Turnirdə 5 qızıl, 5 gümüş və 7 bürünc medal qazanan Azərbaycan millisi qalib adını qazanıb. Sumqayıt Olimpiya İdman Kompleksində keçirilən ənənəvi yarışda Azərbaycan yığması ilə yanaşı, Qazaxıstan, Rusiya, Gürcüstan, Qırğızistan və Ukrayna milliləri mübarizə aparıblar.

Millimizin heyətində Əli Zamanov (48 kq), Əzrək Bəbirov (54 kq), Eldar Babayev (60 kq), Elmür Novruzov (63 kq) və Murad Allahverdiyev (80 kq) bütün rəqiblərinə qa-

lib gələrək çempion titulu qazanıblar. Yalnız finalda məğlub olan Ruslan Qədirov (46 kq), Elmar Abbasov (52 kq), Nihad Həmidov (57 kq), İsa Novruzlu (63 kq) və Cəfər Heydərlı (70 kq) ikinci yeri tutublar. Digər boksçularımızdan Senan Əhmədov (48 kq), Nihad Qurbanov (52 kq), Rəşid Həsənov (60 kq), Samir Nəsirov (63 kq), Nurlan Qasimov (70 kq), Əsəd Baxışov və Əhməd Əhmədov (hər ikisi 80 kq-dan yuxarı) bürünc medallarla kifayətlənməli olublar.

Yarışda 5 qızıl və 5 gümüş medalla Qazaxıstan millisi ikinci yeri tutub. İlk üçlüyü isə Ukrayna komandası təmsil edib. Bu komanda 9 medala (2-2-5) sahib olub.

mozaika

qalaktika

Yoxa çıxmış planetin qalığı

Alimlər 2008-ci ildə Yer atmosferində parlayan və tərkibində almaz olan meteoritin Günəş sisteminin ilk vaxtlarında başqa göy cismi ilə toqquşma nəticəsində yoxa çıxmış bir planetə aid olduğunu müəyyən ediblər.

Meteoritin qopduğu naməlum planet milyardlarla il əvvəl Merkuri və ya Mars böyüklüyündə olub. «Nature Communications» jurnalında dərc edilmiş tədqiqatın nəticələrinə görə, bu ölçüdə almazı formalaşdıracaq təzyiqlər ancaq nəhəng ölçülü planetdə ola bilər. Onlar Sudanın şimalındakı Nubiya səhrasına düşən göy cisminin dağılmış almaz parçaları

üzərində üç müxtəlif tədqiqat apararaq, «2008 TC3» adlandırılan asteroidin mineral və kimyəvi tərkibini müəyyən ediblər. Almazın tərkibində olan bəzi maddələrin yalnız 20 qiqapaskal təzyiqlə meydana gələ biləcəyi məlum olub.

İsveçrənin Lozanna Federal Politeknik İnstitutundan tədqiqatçı-alim Fərhad Nabiei qeyd edib ki, yox olmuş bir nəhəng planetin ilk izləri üzə çıxarılib. Onun sözlərinə görə, bu tədqiqatlar Günəş sistemindeki qalaktikaların daha əvvəl məhv olmuş planetlərin qalıqlarından yaranması ehtimalını da gücləndirir.

maraqlı

Qar divarlar arasında...

Yaponiyada 17 metr hündürlüyündə qar divarlar arasında yerləşən, qeyri-adi görünüşü ilə seçilən «Yaponiya damı» adlı turist marşrutu açılıb. Təqribən 90 kilometr uzunluğunda olan marşrut Tokionun şimalında yerləşən Toyama və Naqano prefekturalarından keçir.

Marşrut boyunca ölkənin ən hündür şəlaləsi, həmçinin bəzi yerlərdə hündürlüyü 17 metrə çatan qar divar yerləşir. Bu qeyri-adi mənzərəni seyr etmək üçün həm yerli, həm də əcnəbi turistlər həmin marşruta böyük maraqla gəlirlər.

Təqribən beş ay davam edən

ağır hava şəraitinə görə bağlı qalın yol nəhayət açılıb və həvəskarlar Murodo yüksəkliyində qal-

xaraq marşrutun ən yüksək - 2450 metr hündürlüyündən ətrafı seyr etmək imkanı qazanıblar.

cəmiyyət

Pensiyaya çıxdığı gün başına «dövlət quşu» qonub

Kanada vətəndaşı Ping Kuen Shum pensiyaya çıxdığı gün - aprel 28-də lotereya bileti ilə 1,5 milyon dollarlıq cek-pot udub.

Udduğu pulla Çinə səfər et-

məyi planlaşdırın Ping üç hadisənin eyni günə təsadüf etməsinin inanılmaz olduğunu, uzun müddət işlədiyini və bu sərvəti ailəsi ilə bölüşməyi səbirsizliklə gözlədiyini

deyib. Lotereyanın təşkilatçısı «British Columbia Loto» şirkəti qalibin yaş və sənəti barədə məlumat verməyəcəyini bildirib.

mədəniyyət

«Böyük İpək Yolunda ulduzunu tap»

Bu ilin avqustunda Gürcüstanın Batumi şəhərində «Böyük İpək Yolunda ulduzunu tap» adlı ilk beynəlxalq musiqi festivalı keçiriləcək. Bu mötəbər musiqi yarışmasında Azərbaycanı gənc müğənni Emilya Yaqubova təmsil edəcək. Festivalda Gürcüstan, Azərbaycan, Çin, Türkiyə, Yunanıstan, Qazaxıstan, Özbəkistan, Türkmənistan, Ukrayna, bəzi Şərqi Avropa ölkələri də daxil olmaqla 14 dövlətin nümayəndəsi iştirak edəcək.

Avqustun 25-dən sentyabrın 1-dək keçiriləcək tədbirin əsas məqsədi ölkələr arasında mədəni əlaqələri inkişaf etdirmək, gənc istedadları üzə çıxarmaqdır. Festivalda iştirakçılar üç mərhələdə mübarizə aparacaqlar. Onlar əvvəlcə dünya xit mahnılarını, sonra öz ölkələrinin, sonradan isə Gürcüstan mahnılarını ifa edəcəklər.

Festivalda birinci yeri qazanan gənc müğənni 10 min dollar mükafat alacaq. İkinci yerin sahibinə pulsuz Avropa ölkələri-

nə tur paketi təqdim olunacaq. Üçüncü yerin qalibi də mükafatsız qalmayacaq. Təşkilatın rəhbəri Nino Şalamberidze deyib ki, festivalda iştirakla bağlı qeydiyyat artıq başa çatıb. Festivalda 18-35 yaş arasında gənclər iştirak edəcəklər. Buna baxmayaraq təşkilat komitəsinə müraciətlər daxil olur. Qeydiyyat başa çatdığı üçün on-

lar festivalda yalnız qonaq qismində iştirak edə bilərlər. Amma onlar indidən gələn ilki festivala yazılırlar. N.Şalamberidzenin sözlərinə görə, 2019-cu il-də ikinci festivalı qəbul etmək istəyən ölkələr də var. Lakin hələlik yalnız bir ölkənin namizədləri var, o da Azərbaycandır. Bu istiqamətdə məsləhətləşmələr davam edir.

«Nar bağı» ABŞ-da festivalın qalibi olub

«Nar bağı» bədii filmi ABŞ-ın Los-Anceles şəhərində keçirilən «South East European» film festivalının qalibi olub. Ekran işi festivalın baş mükafatına – «Best feature film. Grand jury prize. Bridging the Borders Award» layiq görülüb.

«Azərbaycanfilm» kinostudiyası və «Buta film» kinoshirkətinin birgə istehsalı olan film Mədəniyyət Nazirliyinin sifarişli ilə çəkilib. Filmin quruluşçu rejissoru İlqar Nəcəf, ssenari müəllifləri Asif Rüstəmov, İlqar Nəcəf, Roelof Jan Minneboo, quruluşçu operatoru Ayhan Salar, quruluşçu rəssamı Rafiq Nəsirov, bəstəkarı Firudin Allahverdi, icraçı prodüseri Akif Əliyev, prodüserləri Müşfiq Hətəmov və İlqar Nəcəfdir.

Rolları Qurban İsmayılov, İlahə Həsənova, Səmiyyə Fərhad, Həsən Ağayev, Rövşən Kərimdux və digərləri canlandırlıblar.

Müdrüklər deyib ki...

«Mən xeyirxahlıqdan başqa, insana üstünlük verəcək hər hansı keyfiyyət tanımıram».

Lüdvig Beethoven (1770-1820)

